

Kvinner & FAMILIE

Nr. 2/2012

MEDLEMSBLAD FOR NORGES KVINNE- OG FAMILIEFORBUND

Vår annerledeshet, vår styrke

Forside foto:NRK

Kvinner & familie

Nr.2. 2012

126 årgang - Grunnlagt 1887

Redaktør

Line Konstali

Utgiver:

Norges Kvinne- og familieforbund

Adresse : Øvre Slottsgt. 6, 0157 OSLO

Telefon: + (47) 22 47 83 80

Telefaks: + (47) 22 47 83 99

E-post: post@kvinnerogfamilie.no

Redaksjonsrådet:

Helen Svensson

helen@kvinnerogfamilie.no

Elisabeth Rusdal

elisabeth@kvinnerogfamilie.no

Internettadresse :

www.kvinnerogfamilie.no

Annonser:

post@kvinnerogfamilie.no

Abonnement:

Kan bestilles hos utgiver.

NOK 150,- pr. år.

Medlemmer av forbundet

får bladet gratis

Bankgiro 6034.05.20680

Design:

Cathrine.cmykeri/chfuglei@gmail.com

Trykk: Wittusen&Jensen

Opplag: 4500

Ettertrykk og kopiering av
Kvinner & families stoff og annonser
er ikke tillatt uten etter avtale.

Neste utgave:

ISSN: 1891 - 7992

Norges Kvinne og familieforbund

Kvinnepolitikk: kvinners helse • Familie-
politikk: ernæringsspørsmål i hjem og
skole • Miljø og forbrukerpolitikk: familie
og miljø
• Internasjonalt arbeid: flerkulturelt
samarbeid i Norge

K&F er tilsluttet:

Nordens Kvinneforbund (NKF)
Associated Country Women of the
world (ACWW)
KFB (Kvinner frivillige beredskap)

Leder

Elisabeth Rusdal

Forbundsleder

Kjære medlem!

Vi har straks lagt en travel vår bak oss når du leser dette. Det har vært årsmøter i lag, grupper og kretser. Ut fra de signaler og meldinger vi får har det vært stor og imponerende innsats over det ganske land. Dette gleder vi oss over, det er viktige bidrag for å skape gode nærmiljøer og lokalsamfunn. Det er med å skape framtiden. Dette skjer takket være stor innsats fra medlemmer og tillitsvalgte – en stor takk til dere alle. Jeg håper dere er flinke til å fortelle samfunnet rundt dere om aktivitetene – det er en fin måte å synliggjøre forbundet vårt på. Det bidrar til å gjøre andre oppmerksomme på hva som skjer og kan gi grobunn for at nye medlemmer finner veien og melder seg inn. I tillegg gjør det at de medlemmene vi har blir stolte av å være medlem.

Vi gleder oss over at det i hovedsak nå er fulltallige kretsstyret landet rundt. Det gir oss enda bedre arbeidsvilkår i året som kommer.

At kontantstøtten igjen skulle bli en sak vi måtte engasjere oss i, var ganske uventet. Men når det vedtas endringer i tilskuddsordninger der vedtak er fattet og den enkelte mottager har fått innvilget tilskuddet med beløp og med fastsatt tid for tildelingen og dette likevel endres – ja da måtte vi bare reagere. For det å bevilge noe for så å inndra bevilgningen i form av endringer i forskrifter med tilbakevirkende kraft er alvorlig. Hva da med andre ytelser vi mottar – skal de endres også med tilbakevirkende kraft? Det å endre lover og gi tilbakevirkende kraft er i strid med grunnlovens bestemmelser. Når så informasjonen kommer sent til barnefamilieene slik at frist for barnehageopptak er gått ut, ja da er det vår plikt å si fra. Det har vi gjort, til gangs – men foreløpig er det slik at barnefamilier som har valgt en hverdag som ikke passer dagens regjering, straffes økonomisk.

Helse og ernæringsspørsmål har preget debatten og mange politiske saker. Det viser at vårt landsmøte staket ut rett fokus da de vedtok dette som to av 4 prioriterte oppgaver denne landsmøteperioden. Det har gitt oss mulighet til å komme med våre forslag til saker, skrive leserinnlegg og delta i møter og debatter. På nettsidene våre kan du lese mer om hva vi har sagt og gjort.

Familien er en grunnleggende enhet i et demokrati. Derfor er det viktig å sikre familien

gode vilkår. Det var en av årsakene til at forbundet arbeidet for at FN skulle vedta en egen internasjonal familiedag. Det ble vedtatt – 15.mai er dagen. Tema for årets familiedag var «Sikre familien balanse mellom arbeidsliv og familieliv».

Medlemsfordeler. Vi arbeider stadig med å gi deg som medlem nye og bedre fordeler eller tilbud. Nå har vi fått til en samarbeidsavtale med advokatfirma Langseth. Her får du som medlem rabatt og fordel. I tillegg vil firmaet skrive fagartikler etter våre ønsker til Kvinner & Familie om saker som kan være viktig for deg å vite om. Første artikkel står i dette bladet.

Landsmøtet 2012. Innkalling til landsmøtet er sendt ut til kretsene. Team for landsmøtet er: «Sammen framover – mer enn meg og mitt». Frist er få sende inn saker og forslag er 19. juni så ennå er det tid til å gjøre det. Jeg håper dere engasjerer dere – enten som delegat eller som observatør. Selvsagt kan dere sende saker selv om dere ikke er tilstede. Kontakt kretsen. Viktig for oss er det at vi får forslag og saker. Det gir grunnlag for debatt – og debatt gir alltid grunnlag for utvikling – det betyr vekst og energi. Det trenger vi.

Kvinner og stemmerett. I år er det 100 år siden kvinner fikk stemmerett i Norge. Nettopp dette har bidratt til utviklingen av det samfunnet vi har. Kvinner ser ting på andre måter noen ganger, kvinner har rett til å bli hørt. Jubileet skal markeres og skjer det noe slikt i ditt nærmiljø, engasjer dere og vær en del av markeringen.

I løpet av våren har vi truffet mange av dere medlemmer. Nå ser vi i sentralstyret frem til å treffe flere av dere igjen og kanskje noen nye i forbindelse med inspirasjonsseminaret i begynnelsen av juni. Der skal vi ti tillegg til faglige foredrag i utvalgenes seminarer også diskutere organiseringen av arbeidet i forbundet fremover – det gleder vi oss til.

Lykke til med resten av dette halvårets aktiviteter og med planleggingen av høstens program.

Sammen skal vi skape framtiden!

Med vennlig hilsen
Elisabeth Rusdal
forbundsleder

Redaktør

Line Konstali
Redaktør

Vi er annerledes og vi er sterke!

I disse dager gir forfatter og samfunnsdebattant Loveleen Rihel Brenna ut boken "Min annerledeshet, min styrke." Tankene mine går umiddelbart til en venninne fra Kosovo som fikk 3 barn i løpet av 5 år. Hun var hjemmевærende i 6 år til sammen og var "fit for fight" da minstemann var ett år. Med guts og iver søkte hun på arbeid og hun ønsket virkelig å bidra til samfunnet hun var en del av. Dette viste seg å være vanskelig.

Selv om hun forsto norsk var uttalen blitt dårligere i løpet av de 6 årene som hjemmевærende. Selv om hun hadde gode attester fra tidligere arbeidsgivere, møtte hun alltid en barriere knyttet til språk. Hun forsøkte å formidle til potensielle arbeidsgivere at hun hadde snakket bedre norsk før hun fikk barn og at språket nok ville komme tilbake så lenge de ga henne en sjanse. Dette var til ingen nytte. Det eneste som gjensto var det som den gang het Yrkesrettet Attføring på NAV. I dag har hun en deltidsjobb i klesbutikk. Hun klarte det tilslutt.

Hennes historie er ikke unik. Statistisk Sentralbyrå gjorde en undersøkelse på innvandrerkvinner i 2010. Innvandrerkvinner kommer dårligere ut enn innvandrer menn. De står i større grad utenfor arbeidslivet, snakker dårligere norsk og har et svakt nettverk.

Saken diskuteres ofte i mediene og vi snakker om ulike politiske tiltak som skal "hjelp dem ut i jobb." Etter min mening vil ingen ting skje før man slutter å se på mennesker som "hjelpetiltak." Dette er en form for misforstått toleranse.

Etter min mening er Brennass stemme noe som kan minne om hvordan de opposisjonelle i Harlemrenessansen kjempet for rettigheter. Brenna har ikke bare skrevet bok, hun har også opprettet rekrutteringsbyrået Seema som skal sørge for at potensielle arbeidsgivere skal se hvilken ressurs mange kvinner med flerkulturell bakgrunn har. "Ikke synes synd på oss - bruk oss!", er budskapet slik jeg leser det. Jeg ønsker mine medsøstre lykke til!

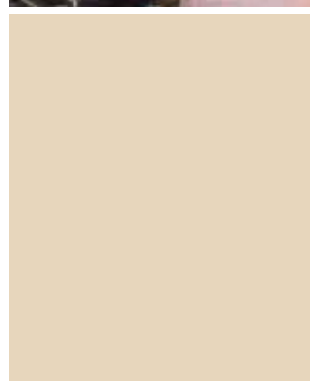
Harlemrenessansen var en bevegelse som oppsto blant USA's afroamerikanske befolkning i årene 1920-1940. I bydelen Harlem fant kunstnere og intellektuelle nye måter å bruke sin kulturelle bakgrunn til noe samfunnsnyttig og positivt. Tankene og ideene som oppsto påvirket litteratur, musikk, vitenskap og mye mer. Bevegelsen karakteriseres av en åpenbart stolthet over egen rase som på denne måten skal utfordre rasisme og stereotypier som var og i mange tilfeller fortsatt er rådende.

Brenna har ikke bare skrevet bok, hun har også opprettet rekrutteringsbyrået Seema som skal sørge for at potensielle arbeidsgivere skal se hvilken ressurs mange kvinner med flerkulturell bakgrunn har.

"Ikke synes synd på oss - bruk oss!", er budskapet slik jeg leser det.

Jeg ønsker mine medsøstre lykke til!

Line

Innhold

Små nytt	16
Nytt fra forbundet	22
K&Fs beredskapsutvalg	26
Materiell fra Norges Kvinne- og familieforbund	28
Liste over K&Fs tillitskvinner	30

FLERKULTURELT ARBEID NASJONALT

Vår annerledeshet, vår styrke	4
Oppskrifter fra kokeboken Indisk mat på norske fat	6

KVINNER OG HELSE

Leserinnelegg	7
Hvorfor er Norge verdens beste mammaland?	25
Kampen mot omskjæring av kvinner	26

FAMILIEN OG MILJØ

Ryddesjau i lekehaugen	8
Hvorfor kan ikke leker være dyre?	9
Vi må ta ansvar for egen sikkerhet	10
Sosiale Entreprenører søker eplehager	12

ERNÆRINGSSPØRSMÅL I HJEM OG SKOLE

Faget mat og helse i grunnskolen	13
Gaia Prosjektet	14

KULTUR

Mofongo - roman og kokebok	18

INTERNASJONALT UTVALG

Rapport deltakelse CSW 56 - 26.02.-03.03.2012	20

Vår annerledeshet, vår styrke

Det fremstilles ofte som en ulempe å være kvinne og flerkulturell. Vi har møtt Niru Kumra som tvert imot har brukt det til sin fordel. "Du må ha tro på det du driver med, ellers går det ikke," sier hun mens hun tar kebabspydene ut av ovnen.

TEKST: LINE KONSTALI FOTO: NRK

Det dufter godt av det gjennomstekte, krydrete lammekjøttet som er vakkert dandert rundt et trespyd.

For Niru er ikke bare mat smak, hygiene og sunnhet, det er rett og slett magi. Da jeg spurte henne om hun ville stille opp på intervju var saken klar: da skulle hun spandere hjemmelaget lunsj på meg. Jeg kommer ekstra sulten på jobb og Niru forteller at jeg skal smake seek kebab, polaw, raita, papadam og chutneyer.

Å TRYLLE FREM GOD MAT.

"Jeg kalte firmaet mitt "Masalamagic" fordi jeg ønsket å trylle frem de lekreste matretter." Masala er det indiske ordet for krydder, magic er det engelske ordet for magi. I følge Niru er det riktig bruk av krydder som avgjør om du er en god eller dårlig kokk.

Etter å ha spasert en halvtimes tid fra Bussterminalen videre til Tøyen, forbi Botanisk hage og Munch museet kommer jeg endelig til Nirus verden. Lokalet er fargerikt og flott. I taket har Niru laget stjernehimmel av juletrelys formet som stjerner. I bakgrunnen hører jeg musikk fra Bollywood og jeg møtes også av en rekke eksotiske dufter. Jeg har kommet til India, i alle fall for en liten stund. Niru smiler. "De som kommer hit sier det er en

perle midt i byen."

STARTET PÅ BARNAS SKOLE

Det hele startet som et privat initiativ høsten 2002. Niru bodde i Lørenskog, et tettsted som ligger et steinkast utenfor hovedstaden. På skolen til hennes barn fattet foreldre og lærere interesse for Nirus kokkekunst. De ønsket å smake indisk mat og å lære å lage indisk mat. Niru startet kurs for liten og stor og luktene fra skolekjøkkenet spredte seg både til klasserom, lærerværelse og SFO. Etter hvert måtte Niru holde flere kurs. Da fant hun ut at dette kunne være noe hun kunne tjene penger på.

"I 2003 startet jeg min egen bedrift. Jeg har en høyskoleutdanning i økonomi og har hatt en spennende karriere. Det var ikke lett å slutte i en jobb med en god og stabil inntekt, men det ble viktig for meg å følge drømmen min." Videre snakker hun om hvor viktig hennes familie har vært. En mann som var villig til å støtte henne, barn som kunne gi tilbakemeldinger på godt og ondt og viktigst av alt – en mor som hadde lært henne å lage mat. "Jeg vokste opp i Fredrikstad og mamma snakket dårlig norsk. Når andre nordmenn ville prøve å lage indisk mat som moren min hadde laget, måtte ofte jeg oversette

oppskriften. Mamma lager mat basert på urgamle tradisjoner. Disse tradisjonene bringer jeg med, men jeg må også tilpasse rettene til norske vaner og produkter."

VEIEN TIL SUKSESS

Hennes vei til suksess har fått god hjelp av ulike medieoppslag. Norge er et internasjonalt samfunn og det har i befolkningen vokst frem en åpenhet for det som er annerledes. Matkurset til Niru kom til riktig tid. Både Migrapolis i NRK, God Morgen Norge på TV2, Aftenposten og flere matmagasiner har vært opptatt av Niru og hennes kokkekunst. Jeg spør: "det virker som om du bare har ridd på en bølge av suksess. Har det ikke vært noe vanskelig?" Hun tenker seg om et øyeblikk før hun svarer. "Jo, det er klart det er vanskelig. Da vi fikk lokalet, for eksempel, hadde jeg ingen midler til å pusse det opp. Jeg var helt avhengig av hjelp fra familie

og venner, men jeg tenker at alt som er vanskelig er noe man kan lære av."

RESPEKT FOR VERDIER OG TRADISJON

Med sin eksotiske bakgrunn har hun fått en rekke morsomme henvendelser. Da Indias utenriksminister kom til Norge lagde hun norsk laks på tandoorivis. Da hun skulle gi ut kokeboken sin fant hun ut at redaktøren i forlaget var spesielt glad i elgkjøtt. Hun komponerte en indisk rett basert på elgkjøtt – og det falt i smak hos rette vedkommende! Men en gang sa hun nei. Det var da en journalist spurte om hun like før jul kunne lage en oppskrift til ribbe og medisterpølser. "Jeg følte at det var å strekke grensene for langt. Jeg har respekt for norske tradisjoner og enkelte av disse bør ikke røres og gjøres så mye med."

Niru er glad i India og glad i Norge. Med beina godt plantet i to kulturer har hun en kompetanse og kunnskap mange av oss

Fra Nirus matkurs.

kan misunne. Disse ferdighetene bruker hun også på guidede turer til India. Da reiser hun av gårde med en gjeng sultne nordmenn som vil teste ut kresne ganer med kruttsterk indisk mat. Turene er populære. Niru har mottatt flere takkebrev, så fornøyd var en av gjestene at hun likegjærne laget et album til Niru fra en av turene. Hun viser den stolt frem til meg. "På turene får turistene se alt – også slum og fattigdom. De får se religiøse seremonier i elven Ganges og opplever indisk kultur via dans og musikk. Jeg ønsker å vise alt!"

Hjemme i Norge holder hun ulike typer kurs. Hun ønsker å vise at indisk mat er enkelt å lage og hjelper gjerne til med å finne riktig krydder. Dette har også ført til produksjon av chutneyprodukter som selges i dagligvarebutikker. Hun føler stolthet over å kunne stå på egne ben økonomisk.

VIKTIG Å DRØMME

Videre spør jeg om hun har noen gode råd. Hun svarer: "det er viktig å drømme og at drømmene er realistiske. Det første steget er den største utfordringen. Før jeg startet hadde jeg ofte en drøm om at jeg gikk til kjøleskapet og tok ut en krukke det sto "Niru" på i stedet for "Nora" (Nora er et syltetøymerke). Jeg gikk til en drømmetyder som tolket dette som et tegn. I dag er jeg sikker på at dette er chutneyene mine.

ET FORBILDE FOR ANDRE

Loveleen Rihel Brenna har i flere år vært en kjent og kjær stemme for flere grupper i samfunnet. Denne våren gir hun ut boken "Min annerledeshet, min styrke" og hun håper derfor hun kan gi kvinner med flerkulturell bakgrunn en ny stemme. Selv opplevde hun å vokse opp med bena godt plantet i to kulturer. Det kunne til tider by på utfordringer. I dag ønsker hun å bruke sin annerledeshet som en ressurs og ikke en bremsekloss. "Jeg ønsker å utfordre de

som tror at annerledeshet er negativt."

Hun kjenner godt til Niru og hennes produkter. "Niru er et godt forbilde for andre kvinner. Hun følger drømmen sin og bruker sin faglige kompetanse og sin lidenskap for mat. På en unik måte presenterer hun nye mattradisjoner i de norske hjem."

Hun har selv smakt Nirus chutneyer og håper at dagligvarekjedene vil være like fornøyde med produktene.

KOMMENTAR LOVELEEN BRENNÅ

Loveleen Rihel Brenna har i flere år vært en kjent og kjær stemme for flere grupper i samfunnet. Denne våren gir hun ut boken "Min annerledeshet, min styrke" og hun håper derfor hun kan gi kvinner med flerkulturell bakgrunn en ny stemme.

Jeg spør henne hva det viktigste budskapet i boken hennes er. "Boken handler om å være tro mot seg selv. Din oppvekst og erfaring som minoritet, annerledes og flerkulturell kan være din viktigste styrke for å nå dine mål."

OPPSKRIFTER FRA KOKEBOKEN 'ÍNDISK MAT PÅ NORSKE FAT'

Sunn og mettende kikertesalat

400 gr kokte kikerter
200 gr kokte poteter, i terninger
50 gr rødløk i terninger
250 gr tomater i terninger
1 frisk chili, finhakket (kan sløyfes)
1 ts malt pepper
1 ts salt
3 ss sitronsaft
3 ss finstrimlet frisk koriander

Bland alt sammen og smak til. Server som tilbehør eller forrett. Har du mulighet til å få tak i chaat masala, (2 ts av denne indiske krydderblandingen setter det ekstra god smak på denne).

Kokosmelk brukes gjerne i indiske retter og runder av kryddersmakene.

Denne retten er i tillegg gluten- og melkefri.

ENKELT OG GODT - VELBEKOMME!

Kylling med kokosmelk

3 ss olje
50 gr løk
1 fedd hvitløk
1/2 ts gurkemeie
1 ts malt spisskumin
1-2 grønne chili
50 gr tomat
300 gr kyllingfilet eller scampi
Salt etter smak
1 ts sukker
1-2 dl kokosmelk
1/2 ts malt kardemomme
2 ss strimlet koriander

FREM GANGSMÅTE:

1) Skrell og hakk hvitløk, skrell og skjær løk i små terninger. Finsnitt chili og del tomaten i små terninger.

2) Varm olje. Tilsett løk og hvitløk og stek i et par minutter. Tilsett gurkemeie, kumin og chili. Stek et lite minutt, ha i tomater og stek i 2 min. Fortsett med kylling/scampi, salt, sukker, kardemomme pulver og kokosmelk.

3) Kok til kyllingen er gjennomkokt. Tilsett ev litt vann dersom du ønsker mer saus. Pynt med koriander.

STEMMERETTSJUBILEET 2013.

Bruk stemmeretten din!

Til neste år skal vi feire 100 år for almen stemmerett.

Regjeringen, ved Barne-, Likestillings- og Inkluderingsdepartementet, BLID, har bestemt (2009), at jubileet skal feires lokalt, nasjonalt, og internasjonalt. De har satt ned en komite som ledes av fylkesmannen i Buskerud, Kirsti Kolle Grøndal, tidligere statsråd og stortingspresident. Jubileet skal samle seg om sentrale felles verdier i vårt demokrati, og det er: stemmerett, likestilling, representasjon og deltagelse. Møtene skal være åpne og inkluderende for alle!

Allerede i 2009 ble det nedsatt en komite og det har vært ide`dugnadsmøter hvor undertegnede har vært med på.

Komiteen har kommet fram til fire kvinner som jubileet skal dreie seg om samt når arrangementene skal foregå.

1813 – 1885 Camilla Collett var forfatter, og vår første feminist. Hun levde et liv uten mange av de rettighetene som kvinner i dag tar som en selvfølge. Derfor tok hun plass i de offentlige debatter, noe som var svært upassende for en kvinne på den tiden. Hun ønsket å frigjøre kvinners følelser. Da Norsk Kvindesagsforening ble dannet 1884 ble hun æresmedlem.

1843 – 1938 Fredrikke Marie Qvam ble den første leder i Norske Kvinners Sanitetsforening. Hun var en stor administrator var ofte med mannen i møter og ble kalt "korridorenes Dronning"

1847 – 1916 Gina Krog var stemmerettspioneren, høvdingen i norsk kvinnebevegelse, kjempet veldig for å få stemmerett for kvinner allerede i 1890 og dannet en forening for kvinnelig stemmerett. Hun firte aldri på kravet om full økonomisk og politisk likestilling som menn, der andre kunne godta kompromiss i saken. Hun dannet Landsstemmerettsforeningen som raskt fikk mange medlemmer. Kvinnene skulle få sin rettvise plass i hjem, samfunn stat og kirke.

1862 – 1926 Fernanda Nissen. Hun engasjerte seg i fyrstikkarbeidernes streik i 1889, og gikk i 1ste mai tog, som på den tid var spesielt for en kvinne som henne. Hun mente og at kvinner hadde noe nytt og verdifullt å tilføre, noe anderledes enn menn bidro med. Opplevde i sin tid at umyndige kvinner (ugifte kvinner over 25 år ble myndig i 1863) gifte kvinner ble myndig i 1888, til at alle kvinner fikk stemmerett i 1913.

Anna Rogstad var første kvinne på Stortinget. Hun var med å stifte Norsk Kvindesagforening i 1884 og Kvindestemmerettsforeningen i 1885. Hun var lærerinne og arbeidet hele sin yrkeskarriere for at kvinnelige og mannlige lærere skulle ha lik lønn for likt arbeid. Hun arbeidet også for et aktivt nordisk samarbeid og at kvinner skulle få adgang til å tale i kirken.

Feiringen i 2013 vil markere dette viktige året i norsk historie og demokratiarbeidet som har skjedd siden den gang. Vi må rette blikket framover og siterer statsråd Lysbakken (2010)

"Vi må også i dag arbeide for en bedre kjønnsbalanse i folkevalgte organer. I tillegg må vi få nye grupper engasjert i å bruke stemmeretten"

Det skal være flere arrangementer i jubileumsåret.

DEN INTERNASJONALE KVINNEDAGEN 2013.

Benyttes til å sette brede kvinne- likestillings og politiske temaer på dagsorden, lokalt, nasjonalt og internasjonalt.

Kommuner og fylkeskommuner er bedt om å tilrettelegge for feiringen.

STEMMERETTSUKA 11 – 20 JUNI 2013

Lokale og regionale krefter skal bruke denne uka til lokale og folkelige arrangementer over hele landet.

Temaer kan være: Stemmerett, Medborgerskap, Representasjon, Likestilling og Valgdeltagelse.

STORTINGSVALGET 2013.

Ønsker et bredt engasjement for at flest mulig bruker stemmeretten sin til Stortingsvalget, slik at kvinneandelen blir høy.

INTERNASJONAL KVINNE- OG LIKESTILLINGSKONFERANSE 14-15NOVEMBER.

Formålet er å samle politiske ledere og menneskeforkjempere også kvinner, fra hele verden. Målet er å sette Kvinners politiske rettigheter og Internasjonal likestillingsarbeid på dagsorden. Arrangementet vil klart få en internasjonal profil.

Prosjektmidler til arrangementene kan søkes fra Barne-, Likestillings- og Inkluderingsdepartementet, BLID, men fristen der gikk ut 25.april 2012. For lokale lag kan kun oppfinnsomhet og gode ide`innspill finne penger til gjennomføringer av arrangementene i forbindelse med jubileet. Samarbeid med kommunen, bibliotek eller andre foreninger om felles temaer og gjennomføring kan og anbefales.

Lykke til!

Mer info om Stemmerettsjubileet kan finnes på www.odin.no Regjeringen, Barne-, Likestillings- og Inkluderingsdepartementet.

Grete Nordbæk
Pressekontakt i Elverum Lag.

Camilla Collett.

Ryddesjau i lekehaugen

Jeg sto opp i dag, og hadde planer om å gyve løs på alle lekekassene som står stablet under trappen i kjellerstua. Det første som møtte meg når jeg skulle innta morgenkaffen, var førstesiden på Adresseavisen, der det med stor skrift sto at "Norske barn har 500 leker"

TEKST: KARI LØVENDAL MOGSTAD FRA BLOGGEN LYKKELIG SOM LITEN

FOTO: LINE KONSTALI

Der fikk jeg den i fleisen! Det var nettopp denne litt ekle følelsen og dårlige samvittigheten jeg har gått med lenge, at det flyter med leker i huset, og at nå må jeg ta meg på tak og rydde og sortere litt. Og det verste er at mange av lekene ikke blir brukt, de bare ligger der og fyller opp, mens huset fylles med nye ting og saker etter hver bursdag og juleaften...

Jeg tror nok mange foreldre kjente seg igjen i artikkelen i dag. Vi kjøper og kjøper til barna, men blir de mer fornøyde for det...? Før hver høytid, Halloween eller karnevalstid, så dumper det ned reklamebrosjyrer fra ulike leketøysforretninger, der de

frister barna med fargerike bilder av leker, kostymer og andre ting som de bare MÅ ha. da er kunsten å stå imot maset, eller å gjøre som mange av oss tydeligvis gjør; kjøpe mer. Leketøysindustrien er også blitt en mote-industri, der det stadig kommer nye slags leker og dupeditter på markedet, som går som en farsott, før de blir umoderne. Da blir de bare liggende i en skuff eller lekekasse, og ingen gidder å leke med den mer.

Avisen forteller at leketøysimporten har økt fra 6795 tonn til 13018 tonn på 20 år. Det er tankevekkende, syns

jeg. Én ting er alle pengene som går med i de enkelte familier, og alt rotet det genererer. Noe annet er all den søpla som dette medfører! Økt mengde søppel er jo et stort miljøproblem, og denne industrien er også en stor bidragsyter til dette.

Jeg er opptatt av miljøgifter som barn utsettes for, og innen leketøysindustrien er de ikke de snilleste i klassen, langt derifra. Så det er mange tanker kross med denne vanvittige økningen av leketøy blant barn.

Jeg kjenner meg godt igjen selv i det som er beskrevet i Adressa, at vi gjerne kjøper leker også for å "stimulere" barna våre. Det er jo ikke måte på hvor mange ting, spill og saker man kan få kjøpt, som reklamerer med at det stimulerer ungenes intelligens og kreativitet. I USA så jeg "Little Einstein"-leker, og det bugner av leke-mattebøker og pedagogiske dataspill. Jeg syns kanskje hun pedagogen som ble intervjuet var vél negativ til slilke leker jeg da, og jeg er nokså sikker på at en del leker stimulerer både kreativiteten og andre evner som barnet har. Men jeg er veldig enig med henne i at det ikke er gunstig eller nødvendig å ha så mye av alt hele tiden! Det å ha digre lekehauger foran seg kan faktisk virke helt motsatt, og føre til at ungen blir helt satt ut og passivisert. Dette gjelder vel det å ha et aktivt og travelt oppsatt program også, for den del.

Det er viktig at barn får tid og rom til å aktivisere seg selv, det stimulerer kreativiteten, og dermed læringen deres.

Det er vel den gyldne middelvei som fungerer best her, som så mange andre steder i livet...

HVORFOR KAN IKKE LEKER VÆRE DYRE?

TEKST: LINE KONSTALI

TIDLIGERE TRYKKET I AFTENPOSTEN

Det er loppemarked i lokalmiljøet og som tro korpsmamma forsøker jeg å finne noen lopper å donere. På barnerommet finner jeg litt forskjellig, men tenker med gru på de tre posene jeg kastet i høst. Etter årevis med rot, leker som ble tråkket på og ødelagt fordi de lå på gulvet, stabling i skap og skuffer og under sengen, fant vi ut at vi måtte ha litt mer orden hjemme.

UNØDVENDIG FORBRUK TIL INGEN NYTTE

Da eldstejenta var liten og stabbet rundt i olakjole og smokk i munnen tenkte vi "hun skal aldri få mye leker." Likevel hopet det seg opp på rommet til henne og lillebroren. Da tredjemann i flokken ble født i fjor hadde vi mange fine babyleker å hente frem. En lekekasse laget av tre ble kjøpt på forrige loppemarked. Lekene blir liggende i lekekassen for alt annet enn lekene er jo spennende.

Lekene kjøpes til bursdager, jul og andre hyggelige anledninger for å glede barn. Vi kjøper lekene i butikker og de aller fleste opererer med 2,5-prinsippet, det vil si at de ganger innkjøpsprisen med 2,5 for så å få sluttprisen. Det er allerede en kjent sak at norsk industri legges ned fordi vi importerer varer fra lavkostland. Leker er intet unntak. Å importere leker fra nabolandet Danmark vil være mye dyrere enn om man velger lavkostlandet Kina.

Lave priser fører til at barna kan fylle skuffer, skap, gulv og søppelkasser med enda flere leker. De fører også til at enkelte arbeidere i lavkostlandene ikke jobber under verdige forhold og til en lønn de ikke klarer å leve av. Dette er den gjennomsnittlige forbruker lite opptatt av.

HVORFOR KAN IKKE LEKER VÆRE DYRE?

Hvorfor må det være billig? Ved hvilket tidspunkt ble vi nordmenn så handlingslammet, så lite bevisste, at vi startet dette forbrukskapløpet? Hvorfor kan ikke norske barn få noen få leker til høy pris og til så god kvalitet at lekene kan gå i arv til andre barn?

Hvorfor kan det ikke være mer vanlig i norske hjem å donere leker til loppemarked for så å kjøpe nye leker samme sted?

Jeg er ikke enig med Rema 1000. Det enkle er ikke det beste.

Vi må ta ansvar for egen sikkerhet

Ras, flom. Lange strømbrudd og andre typer hendelser kan brått endre hverdagen for hver enkelt av oss. Vi må erkjenne at uønskede og dramatiske situasjoner kan bli virkelighet og ta konsekvensen av det.

AV JAN ERIK THORESEN
FOTO: ISTOCKPHOTO

Vi mennesker har en tendens til å fortrenge tanken på at en ulykke eller krise kan ramme oss selv eller noen i nær familie. En slik hendelse er alltid noe som skjer "noen andre" som helst bor langt borte, gjerne i fjerntliggende deler av verden. Det ligger i menneskets natur å velge bort det negative og unngå å konfrontere seg selv med det faktum at jo, jeg kan også bli skadelidende om uhellet er ute.

KOSTBARE FORTREGNING

Å nekte å erkjenne livets virkelighet kan bli kostbart. Dersom vi møter et langt strømbrudd med en skuldertrekning, har vi lite å stille opp med. Ganske omgående vil vi føle problemene på kroppen, nær sagt bokstavelig. Når mørket senker seg over hjemmet blir lommelykten med ett svært viktig. Ha, hva gjorde vi egentlig av den? Ble den lagt i en kjøkkenskuff, i et kott eller i garasjen? Så finner vi den kanskje etter hvert for så å oppdage at batteriet for lengst er utgått. Reserbatterier? Nei, det har vi ikke, og om vi hadde noen er heller ikke de brukendes. Det er lett å kjenne seg igjen i en slik situasjon. Og hva gjør vi da? Jo, det var det med fyrstikker og stearinlys. Siden vi ikke røyker og kanskje heller ikke har noe ildsted eller en grill, finner vi kan hende

heller ikke noen fyrstikker. Det er stormfullt ute og lang vei til naboen. Så blir vi famlende rundt i mørket. Selv om øynene gradvis venner seg til mørket og vi er godt kjent i huset, byr de på problemer å orientere seg – særlig om vi må gå opp eller ned trapper. Raskt forstår vi at lommelykt, gjerne flere, ekstra batterier, fyrstikker, stearinlys og telys er selvsikre hjelpemidler når strømmen går. Å være føre var, som det heter, er en god leveregel. Beredskap er å være forberedt om noe uforutsett skulle inntreffe.

MAT OG VANN

Det kan virke som om vår velferd har gjort oss sløve. Den daglige tilgangen på mat og drikke er stor. Når noen ymter frempå om det ikke kunne være bra å ha et lite beredskapslager hjemme, blir det ofte karakterisert som hysteri. Nå har det seg slik at selv ikke de ansvarlige beredskapsmyndigheter ser ut til å ha noen planer for mat- og vannberedskap. Det kan se ut som om "Seven Eleven-tankegangen" råder. I Middelalderen passet bøndene på å ha et reservelager av korn til ett års forbruk. Denne tankegangen ser ut til å være tapt. Et privat lite lager hjemme kunne eksempelvis dreie seg om 4-6 dagers forbruk. De som ble isolert etter

orkanens herjinger i romjulen i fjor vet nok hva det vil si å stå uten det mest livsnødvendige.

MEDISINER OG FØRSTEHJELP

Dersom noen skulle bli skadet eller akutt syke vil det, i krisesituasjoner, kunne ta tid for den det gjelder kan komme til behandling av kvalifisert helsepersonell. I tiden frem til nødvendig hjelp og utstyr er disponibelt, vil pasienten trenge behandling. Det kan dreie seg om livreddende førstehjelp for å sikre livsviktige funksjoner som åndedrett og blodsirkulasjon eller å stanse blødninger. Derfor bør minst ett av familiemedlemmene ha gjennomgått et førstehjelpskurs. Et velutstyrt medisinskap er også en viktig side av egenberedskapen. Det bør inneholde plaster, gasbind, sterile kompresser, bomull og desinfeksjonsvæske. Bakteriedrepende salve, termometer, hostesaft og smertestillende midler hører også med – gjerne også en ispose til bruk ved en eventuell forstuvning.

ET TILBAKEVENDENDE TEMA

Ja, det dreier seg selvsagt om å følge påbudene omrøykvarsler og slökkemidler og at disse fungerer dersom det skulle bryte ut en brann. En brann i et privat hjem utvikler seg svært raskt, så det er ingen tid å miste. Å ha beredskapen i orden er avgjørende.

ERKJENNELSEN VIKTIGST!

Igjen – det viktigste er å erkjenne at ulykker og kriser kan skje oss selv og ikke bare andre. Når vi har tatt det innover oss er tiden moden for at vi gjør noe med vår egenberedskap. Til syvende og sist har vi bare oss selv å stole på.

Sosiale Entreprenører søker eplehager

Eplehager skal gi vanskeligstilte jobb, i følge gründerne bak ideen "Epleslang." De søker epletrær i Oslos hager og oppfordrer til sosial epleslang.

TEKST: LINE KONSTALI
FOTOGRAF: MAGNE RISNESS

"I årevis har jeg sett epler råtne på trærne i Oslos hager fordi ingen plukker dem. Jeg tenkte at her må noe gjøres," sier Anne Dubrau. Etter at barna kom hjem og fortalte de hadde vært på epleslang i naboens hage fikk hun en ide. Med seg på laget har hun Eva Hugenschmidt, Stina Melkstavik og Renate Risnes. De er alle elever ved Gründerskolen ved Universitetet i Oslo. Entreprenørene ønsker å starte sin egen arbeidsplass samtidig som de også ønsker å gjøre noe godt for samfunnet. De samarbeider med Fossheim Verksteder og ideen er at firmaet

også skal kunne gi vanskeligstilte jobb. Eplemosten skal hete, ja nettopp – Epleslang!

Har du flere epletrær i hagen og ingen til å plukke ned eplene? Opplever du årlig at eplene tilslutt råtner fordi det rett og slett er for mange av de? Bor du i Oslo? Da kan dette være løsningen for deg. Dersom du ønsker å donere dine epler til et godt formål, ta kontakt på følgende telefonnummer: 478 26 123 eller mail: vi@epleslang.oslo.no.

Faget mat og helse i grunnskolen

AV FORBUNDSLEDER ELISABETH RUSDAL

Ernæringsspørsmål i hjem og skole er en av fire prioriterte oppgaver vedtatt av landsmøtet i Molde for denne landsmøteperioden. Det har passet godt i og med ernæringsspørsmål og kosthold har stått høyt på den politiske dagsorden.

Vårt forbund har lange og gode tradisjoner når det gjelder mat og kosthold. I tillegg har vi satt spørsmålet om varm mat i skolen på dagsorden gjennom ett av våre lokallag som driver egen skolerestaurant som serverer varm lunsj på ungdomsskole i sitt nærmiljø daglig. I løpet av årene har flere lag tatt spørsmål om skolemat opp med sine kommuner og det har vært servert lunsj noen steder.

Vi har lenge sagt at undervisningen om matlagning i skolen må styrkes. Vi har fått eksempler på at skoler forklarer med tegning matlagning, vi har eksempler på skoler der lærer lager mat, mens elevene ser på.

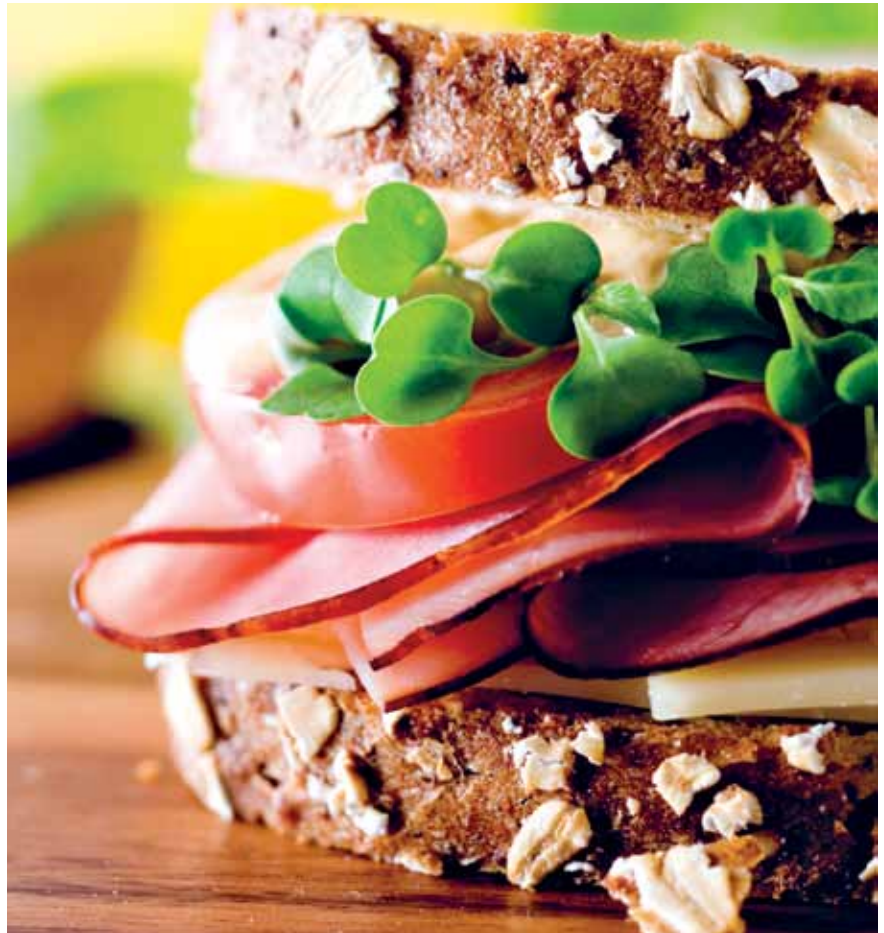
På bakgrunn av dette bestemte sentralstyret seg for at vi må få et bilde av hvordan situasjonen kanskje er landet rundt. Vi laget et enkelt spørreskjema som ble sendt ut til alle våre lokallag. Vi er klar over at dette formelt sett ikke ville bli noen seriøs og riktig undersøkelse. Men resultatene ville kunne gi oss noen signaler om hvordan situasjonen kanskje er i landet vårt med tanke på faget mat og helse..

Vi har mottatt 39 svar og av disse er det fra 10 fylker.

HVA SYNES SOM ET SIGNAL:

Det er ganske store variasjoner med tanke på 1 – 4 klasse.

- Flere steder er det hverken teori eller praktisk undervisning
- Der det er praktisk undervisning skjer dette ved at man «samler opp» timer og lager en rett som faller sammen med andre fag; f.eks. grønnsakssuppe om høsten

- Noen steder er det en time pr. måned
- Praktisk matlagning ofte kombinert med utetimer/turdag

5 – 7 KLASSE ER DET OGSÅ VARIASJONER FOR

- Samler opp timer slik at tid til praktisk undervisning på et av klassetrinnene
- Mange har undervisningen praktisk i 9 klassetrinn
- Kan synes som praktisk matlagning er vektlagt og mindre på teori. Noen tar teorien mens maten koker.

Ut fra svarene kan vi også se at enkelte skoler mangler egnede lokaler til praktisk matlagning eller at de lokalene er så gamle og dårlig vedlikeholdt at det gjør situasjonen vanskelig.

Signalene vi kan trekke fra undersøkelsen er at det er store variasjoner – også innenfor samme kommune. Videre at det er store variasjoner rundt i landet og fra kommune til kommune.

Det virker som teori og kunnskap om ernæring er noe nedprioritert. I tillegg at mange kommuner ikke har nok timer til faget.

Hva disse funnene skyldes er vanskelig å ha noen klar formening om. Til det var

undersøkelsen for enkel. Men mulig at manglende økonomi og behovet for vektlegging av andre fag gjør at faget mat og helse nedprioriteres. Videre så er det spørsmål om fagmiljøet for lærere som står for denne undervisningen er godt nok. Vi hadde ingen spørsmål om dette i undersøkelsen, så det blir mer antagelser basert også på hva enkelte lærermiljøer har gitt uttrykk for.

En ting er sikkert – det er behov for økt fokus på mat og helse i skolen. Det betyr at vi som forbund kan skrive til departementet og de signaler vi ser på bakgrunn av svarene fra dere i lagene. For skal vi øke kunnskapen om mat og helse i befolkningen, så må vi legge grunnlaget hos barn og unge. Da må fokus på læringsmiljø oppjusteres, det må utvikles gode fagmiljøer for de som underviser i faget og skolene må ha egnede lokaler og materiell til rådighet.

For oss som forbund gir signalene fra undersøkelsen grunnlag for utarbeidelse av nye arbeidsoppgaver/krav til myndighetene og ideer til aktiviteter vi kan igangsette for å bedre fagets stilling.

Gaia Prosjektet

Gaia Agenda er et utstillingsvindu for bærekraftig livsstil. Årlig setter vi et tidsaktuelt tema på agendaen. I 2012 er temaet "Mat og jord, der du bor". Vi ønsker bred debatt og økt bevissthet rundt økologisk og lokalprodusert mat og å motivere til økologisk dyrking i by og på land.

TEKST: MAIKEN MCCORMICK FOTO: MAIKEN MCCORMICK OG MARIANNE LEISNER

Klimagevinsten ved kortreist og økologisk mat er vesentlig og forankrer prosjektet i et bærekraftig perspektiv. Prosjektet er todelt; 1000 økologiske hager etableres utover sesongen 2012, disse kaller vi

Majobo-hager. Majobo- prosjektet munner ut i seminaret den 30.august i Oslo.

1000 ØKOLOGISKE HAGER

MAJOBØ-prosjektet; Mat og Jord, der du

Bor. Majobo er et nasjonalt prosjekt der vi vil skape et nettverk av 1000 økologiske hager, Majobo-prosjekter, i dyrkingssesongen 2012. Prosjektene kan være i byer og forsteder, ved skoler, i parker, på gårder og balkonger, på tak og i vinduskarmen. Det er et stort spekter påmeldte hager allerede. Det er en bryllupshage i Møre og Romsdal, der de skal dyrke bryllupsmaten i hagen! Det er de grønne musketerene i nord-Troms som skal dyrke mat til egen rehabilitering og det er studenthagen på Blindern "Dyrk matpakka di sjæl".

Ved å være med blir man med på et nasjonalt løft hvor vi sammen viser vilje og mulighet til å få til mer økologisk dyrking i eget nærmiljø. Alle kan bli med, det er ingen forpliktelser! De som er med får gleden av å dyrke dine egne ferske urter og grønnsaker. De som vil kan sende inn foto og beskrivelse av sin Majobo-hage og delta i en konkurranse med fine premier. Kreative hager vil inviteres til å presentere på seminaret den 30. august. Det oppfordres også til å sende inn oppskrifter på mat som er dyrket av det som er produsert i hagen. Dette vil vi samle og presentere i en bok med bilder fra prosjektet og oppskriften. Slik vil vi lage et nettverk av småskaladyrkere som gjør hver og en av oss sterkere.

Vi vil gi folk "hands on" erfaringer, og gjennom det øke forståelser for verdien av økologisk mat.

Sammen skal vi skape kunnskap, få erfaring, og gi et synlig bidrag til den offentlige nasjonale dugnad om å nå 15% økologisk dyrking og forbruk innen 2020. Majobo-prosjektet munner ut i seminaret den 30. august i Oslo. Meld deg på i dag på gaia-agenda.no

SEMINARET 2012

Gaia Agenda seminaret 2012 går av stabelen torsdag 30. august på DogA ved Akerselva i Oslo. Oslo kommune samarbeider med Gaia-agenda om å etablere og drifte en Majobo-hage som skal bugne av grønnsaker utenfor DogA. På formiddagen holder profilerte personer foredrag for oss i spennet mellom filosofi, politikk og praksis. Et spennende program er under utarbeidelse – følg med! Etter en middagspause møter vi igjen i DogA til en rekke kortere presentasjoner hvor spennende og motiverende Majobo-prosjekter presenteres.

MANGE VIL VÆRE MED

Vi opplever stor entusiasme for prosjektet, mange vil være med! Vi har også gode samarbeidspartnere I Grønn Hverdag, Framtiden I våre hender, Oikos, Norsk Form og Hageselskapet. Vi vil gjøre praktisk dyrking til en trend, og henge oss på de store trendene I den vestlige verden. Samtidig håper vi at prosjektet kan gi høy status til det å være bonde og ha jord under neglene som en motrend til forbrukersamfunnet.

Vi vil spre glede, sunnhet, tilstedeværelse, kreativitet og livskvalitet.

For å delta i prosjektet kan du gå inn på www.gaia-agenda.no og melde deg på.

Er du nysgjerrig og ønsker å bli inspirert kan du bli med i vårt voksende nettverk på facebook. Vi har egen side "Majobo" hvor vi deler informasjon om prosjektet og en gruppe "MAJOBOS venner" hvor du kan stille spørsmål, dele og lære.

Rogaland krets av K&F – Årsmøte 2012

Tema for årsmøtet var "Internasjonalt arbeid" og som prosjektleder var det en glede å få lov til og delta og dele mine inntrykk fra prosjektarbeidet vi driver i Norges Kvinne- og familieforbund. Det var en vel forberedt forsamling som møtte på Holmavatn Ungdoms og misjonssenter i nærheten av Varhaug på Jæren. Kretsens medlemmer hadde på forhånd gjennomført en studiering om temaet. Stemningen var på topp og det ble mange spørsmål til foredraget og lysbildene som ble vist. Senere på dagen ble det et besøk til Nærland Mot-takssenter med etterfølgende foredrag av en representant fra Hå kommunes Voksenopplæring om tilbudet til asylsøkere og flyktninger i kommunen. I stedet for gruppearbeid ønsket deltakerne mer informasjon om prosjektarbeidet og da benyttet jeg anledning til å snakke om krisesenteret i Sibiu, Romania. Årsrapporter fra lagene er alltid interessant å høre når en er på kretsbesøk. Slik ble det også her. Lagene gjør mye flott arbeid i sine nærmiljøer. Et av lagene, Ogn Kvinne og familielag har spesialisert seg på studiearbeid og hadde avholdt 13 kurs i løpet av 2011. Også Grinde & Årek Kvinne- og familielag er svært aktive med kursvirksomhet, blant annet bunadskurs vår og høst. Kopervik Kvinne og familielag meldte om mange nye medlemmer og stor aktivitet. De er nå 63 medlemmer, flere nye medlemmer meldte seg inn i 2011. Vi gratulerer Kopervik K&F med mange nye medlemmer!

Anne Marit Hovstad

Tradisjonsbakt i Nybergsund.

Museumssenteret i Trysil/Engerdal har fått i gave et gammelt bakeri som er lokalisert i Nybergsund. Dette bakeriet har vært i drift fra begynnelsen av 1900-tallet til den siste bakeren døde i 1984. I 1989 ble bygget restaurert og alt inventar og utstyr registrert. Nybergsund kvinne- og familielag har siden hvert år fått benytte det under "Sund-mart'n"/torgdagen i Nybergsund en lørdag i september. Vi har da holdt til der med baking og utsalg av den tradisjonelle natronstompen og kaker bakt etter oppskrifter som ble brukt av bakeriet.

Disse dagene har vært flittig besøkt av lokale og tilreisende på mart'n. For kvinne- og familielaget har inntektene fra denne bakedagen vært vår viktigste inntektskilde i mange år, og har tilsammen kommet opp i seksifret beløp, noe som igjen har kommet grenda og andre gode formål til gode, i og med at laget har gitt gaver i form av pengebeløp eller gjenstander.

De flittige lagsmedlemmene har i forkant av mart'n eller torgdagen bakt kaker i tusenvis til salg denne dagen, og på selve dagen er vi travelt opptatt med baking av stomp på medbrakte takker, oppdeling og pakking. Enkelte tider på dagen har køen av kjøpelystne vært lang, iblant nesten uhåndterlig. Vi har også ordnet med bord og benker slik at det er mulig for de som har lyst til det, å kjøpe kaffe og stomp med smør og ost. Stemningen er alltid høy, og praten går om løst og fast.

NORGES KVINNE- OG FAMILIEFORBUND HAR INNGÅTT SAMARBEID MED LANGSETH ADVOKATFIRMA

Norges Kvinne- og Familieforbund har inngått en samarbeidsavtale med Langseth Advokatfirma DA som gir våre medlemmer gunstige vilkår ved bruk av advokat samt at medlemmene vil få en prioritert behandling.

Langseth Advokatfirma yter advokattjenester innenfor alle rettsområder, herunder de som kan være spesielt interessante for våre medlemmer; arv- og skifterett, rettsforhold rundt ekteskap/samboerskap, barns rettigheter, arbeidsrett, erstatningsrett (personskader og lignende), fast eiendoms rettsforhold, herunder bistand ved kjøp/salg og utleie av bolig, skatt- og avgiftsrett samt tvisteløsning for domstoler.

Langseth Advokatfirma har i tillegg et tett samarbeid med en italiensk advokat i Roma som snakker norsk, og kan derigjennom bistå nordmenn som vil leie/kjøpe fritidsbolig, herunder skatt- og avgiftsspørsmål i denne forbindelse.

Den første henvendelsen fra medlemmene vil være gratis, begrenset opp til 20 minutter, enten ved telefon, e-post eller møte. I tillegg får medlemmene rabatt på advokatfirmaets faste timepriser.

Vi håper dette tilbudet vil kunne være av nytte for våre medlemmer.

Kontaktperson i Langseth er advokat Cato Myhre, myhre@ladv.no, tlf.: 22 42 42 42

Se for øvrig advokatfirmaets <http://www.langsethadvokat.no/no>

Vi samarbeider med Codan forsikring

For mere informasjon
se vår hjemmeside
www.kvinnerogfamilie.no

COWA-skolen i Uganda - Innsamling i 2012

Prosjektet ble dessverre faset ut i 2011, noe vi i K&F ikke var enige i. NORAD gjennomførte en stor evaluering av diverse prosjekter i Øst-Afrika i 2010. Blant dem var COWA Centenary Vocational Training School i Kampala, Uganda. Skolen utdanner unge jenter innenfor catering og søm. Skolen er to-årig og gir en solid bakgrunn for elevene. Vi må også nevne at det her dreier seg om jenter som kommer fra svært vanskelige familier da flesteparten av dem har mistet en eller begge foreldre i AIDS-epidemien. De har derfor ikke mulighet for å skaffe skolepenger til sin utdanning.

Evalueringen av COWA-prosjektet i 2010 (også i 2005) var svært positiv og anbefalingen fra evalueringsteamet var at skolen burde få støtte et år til fra FOKUS og K&F. Slik gikk det ikke! Skolens ledelse har vært veldig aktive for å finne nye donorer, og det har også vi i K&F's Internasjonale utvalg vært. Gjennom årene er det blitt lagt ned mye arbeid og penger for å gjøre skolen så bra som mulig. Det har COWA lyktes med. De har i tillegg drevet aktivt lobby- virksomhet overfor ugandiske myndigheter og argumentert med de gode resultater de kan vise til og hvor nødvendig yrkesrettet opplæring vil være i tiden som kommer. Internasjonalt utvalg har derfor satt seg som mål at vi skal skaffe midler til drift også i 2012 slik at de får et pusterom. Flere lag og enkeltpersoner har gitt store gaver og vi håper og tror at målet om kr. 450.000,- skal være nådd i løpet av året. Kr. 200.000,- er sendt til skolen allerede. Vi takker alle som har gitt gaver, dere skal få takkebrev etter hvert!

Salget av kurver fra Kenya har også vært veldig bra, vi kan nesten ikke skaffe nok! Overskudd av salget har til nå gitt kr. 30.000,-

Gaver fra enkeltpersoner kan i følge skattemyndighetene trekkes fra på skatten. Da må personnummer oppgis.

Gaver til COWA kan fortsatt gis til: Konto 6303.05.26858 v/ Anne Marit Hovstad

Spørsmål vedrørende prosjektet kan rettes til Anne Marit på telefon 958 77 909 eller på mail annemarit@hovstad.com

Kvikksølvet i ubåten utanfor fedje må fjernast

Tenk om 65 tonn kvikksølv går ut i havet.

Ein dråpe drep eit menneske.

Kvikksølvet vil ta livet av folk, ikkje berre fisk.

Ikkje berre i nærområdet, men det vil bli ei katastrofe ein knapt kan tenkje seg.

Ved å legge ubåten i sarkofag, altså dekkje den med betong, vil ein berre skyve problema ut i tid til generasjonane etter oss.

Det er gjort utrekning av kostnader som syner at det kostar 3 gongar så mykje å ta opp kvikksølvet, men det vil på sikt stadig dukke opp utgifter om ein ikkje finn ei varig løysing.

Den einaste måten å bli kvitt problemet er å ta opp kvikksølvet.

Resolusjon frå Sogn og Fjordane krins av Norges kvinne-og familie- forbund sitt årsmøte i Våge 21.-22.04.2012

KVIKKSØLVET I UBÅTEN UTANFOR FEDJE MÅ FJERNAST. Tenk om 65 tonn kvikksølv går ut i havet. Ein dråpe drep eit menneske. Kvikksølvet vil ta livet av folk, ikkje berre fisk. Ikkje berre i nærområdet, men det vil bli ei katastrofe ein knapt kan tenkje seg. Ved å legge ubåten i sarkofag, vil ein berre skyve problema ut i tid til generasjonane etter oss. Det er gjort utrekning av kostnader som syner at det kostar 3 gongar så mykje å ta opp kvikksølvet, men det vil på sikt stadig dukke opp utgifter om ein ikkje finn ei varig løysing. Den einaste måten å bli kvitt problemet er å ta opp kvikksølvet.

Ber regjeringen satse mer på åpne barnehager

Åpne barnehager er et lavterskeltilbud der foreldre og barn kan komme og gå som de selv ønsker. Erfaringer fra dette arbeidet viser at åpne barnehager kan bidra til integrering av både barn og voksne. Det er derfor litt underlig at det ikke til nå har vært satset mer på denne barnehagetypen.

I dag går høringsfristen ut på NOU 2012:1 Til barns beste – Ny lovgivning for barnehagene. I utredningen omtales åpne barnehager som positivt tiltak, men det er ingen forslag om åpne barnehagers situasjon i fremtiden. Da hjelper det lite med positiv omtale.

Mange av de åpne barnehagene drives av frivillige organisasjoner som ikke er opptatt av økonomisk utbytte, men eiere som ønsker å gi bidrag til gode oppvekstvilkår for barn og skape møteplasser i nærmiljøet.

Åpne barnehager sikrer et pedagogisk tilbud til de barna som ikke går i vanlig barnehage. I og med at de foresatte er sammen med barna i barnehagen, gir dette unike muligheter for veiledning og svare på spørsmål i forhold til det enkelte barns der og da. Åpen barnehage gir et sosialt fellesskap og åpner for muligheter for unge foreldre til å utveksle erfaring og i et mer uformelt miljø kunne søke råd og hjelp i omsorgen for barnet. Med utvidelse av foreldrepermisjon kan åpen barnehage være et godt tilbud og en myk overgang til annen barnehage senere.

Vilkårene for drift av åpen barnehage er vanskelig økonomisk. Regelverket om hvordan en skal telle antall barn varierer fra kommune til kommune og gir usikre økonomiske vilkår. Norges Kvinne- og familieforbund ber derfor om at det må komme klare regler om dette. Åpen barnehage er barnehage og kommer innunder de krav som stilles til barnehagedrift. Da må også deres muligheter for tilskudd følge samme regler som barnehagene.

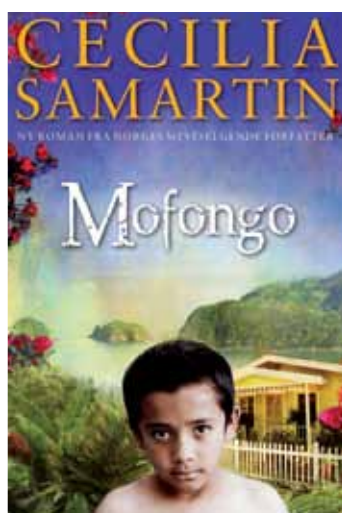
I og med at dette lavterskeltilbudet viser seg å være viktig som et integreringstiltak håper vi at regjeringen nå vil satse på å bedre vilkårene for drift av åpen barnehage og satse mer på denne barnehageformen.

Mofongo

– roman og kokebok

Samartins roman "Mofongo" handler om den hjertesyke gutten Sebastian og moren albuela Lola. Rundt middagsbordet forsøker de å samle en splittet familie. Rettene som beskrives i romanen har hun samlet i en kokebok med samme tittel.

TEKST: LINE KONSTALI FOTO: JURITZEN FORLAG

Kokeboken inneholder et unikt innblikk i forfatterens oppvekst og om hvor viktig det til enhver tid har vært for familien å samles rundt middagsbordet. Cecilia Samartin er bosatt i USA og har cubansk opprinnelse. Hun ble født i Havanna i 1961 og hennes kulturelle bakgrunn brukes mye i skrivearbeidet hennes. Som psykolog har hun i flere år arbeidet med mennesker som kommer som flyktninger fra Latin Amerika til USA. Dette gjenspeiler seg i personene hun skriver om. Tekstene vitner om god menneskekunnskap.

DRØMMER OM Å BLI BEST PÅ FOTBALL

Sebastian vil gjerne være som de andre gutta og spesielt vanskelig er det for gutten at han sannsynligvis aldri vil kunne spille fotball. Hjertefeilen gjør at han må betrakte alt på sidelinjen. Han mistrives på skolefritidsordningen og ber moren sin om å heller få besøke mormoren etter skoletid. Ønsket blir innvilget og et sterkt forhold mellom mormor og barnebarn oppstår.

Sebastians foreldre har taklet sønnens sykdom svært forskjellig og dette har ført til problemer i ekteskapet. Moren Gloria sliter med sterke følelser og en konstant uro. Hennes evige bekymringer har fått store konsekvenser for resten av familien, også Sebastians storesøster. Gloria har også et anstrengt forhold til en bror og svigerinne i familien. Derfor nekter hun å forholde seg til disse i sosiale sammenhenger.

Når albuela Lola blir alvorlig syk og kommer på sykehus samles en hardt prøvet familie. Dette løser derimot ikke familieproblemene. Når den gamle damen

på mirakuløst vis blir frisk igjen bestemmer hun og Sebastian seg for å gjenforene familien.

MAT FOR SJELEN

"Et godt måltid tilberedt med kjærighet gir ikke bare næring til kroppen, men også til sjelen," sier albuela Lola. Store deler av handlingen foregår på kjøkkenet og ingrediensene til de ulike rettene beskrives med farge, smak og lukter. Albuela Lola er ikke bare opptatt av å forene familien, hun er også opptatt av at familien skal kjenne til deres opphav og tradisjoner.

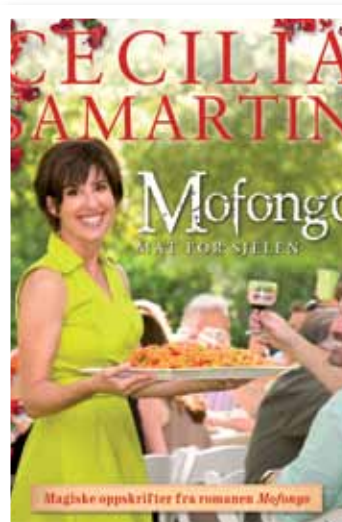
Cecilia Samartin har skrevet en roman om livet, om døden og om smerte, sorg, glede og kjærighet. Romanen får frem hele spekteret av følelser og jeg tror den vekker gjenkjennelse for de fleste.

MAGISKE OPPSKRIFTER

Cecilia var bare ni måneder gammel da hele familien måtte flykte fra Cuba i 1961. Foreldrene Jose og Tania flyktet til USA og fikk støtte fra en menighet i Los Angeles til å bygge opp en ny tilværelse. Cecilia har to søstre og i dag teller familien 60 medlemmer når de alle samles til bords.

Oppskriftene i Mofongo er vanlig kost på Cuba, i albuela Lolas hjemland Puerto Rico og i mange andre latinamerikanske land. Rettene er enkle og har få råvarer. De aller fleste råvarene er lett tilgjengelige i norske butikker, med unntak av noen få, for eksempel kokebananer.

Romanen og kokeboken i sin helhet utgjør en fin gave til en venninne, en søster, en mor eller en annen du er glad i.

RAPPORT DELTAKELSE CSW 56 – 26.02.-03.03.2012

ANNE MARIT HOVSTAD, NORGES KVINNE- OG FAMILIEFORBUND

Kvinner fra hele verden kommer hvert år til CSW og New York med sine erfaringer og kompetanse for å forene alle gode krefter for å bedre kvinners situasjon i verden.

Det var med stor glede og forventning jeg søkte og fikk anledning til å delta på årets CSW. Temaet for 2012 var av interesse både for vårt forbund og for mitt verv som prosjektleder da flere av våre prosjektpartnere i Afrika er engasjert i arbeidet for kvinnene på landsbygda.

Arrangementene var mange og det var vanskelig å prioritere hvilke man skulle velge, alt syntes like viktig. Jeg for min del valgte ut 10 seminarer samt et side-event.. I tillegg deltok jeg på Club 66, frokostmøtet i den norske delegasjonen til FN samt møtet som ble arrangert av den norske delegasjonen på UN Millennium Plaza. Se opplisting under.

Arrangører og paneldeltakere i seminarene kom fra alle verdensdeler og spente over et stort register av kvinneorganisasjoner, kvinnetettverk, kirkesamfunn, universitetsmiljøer, speiderbevegelsen og interesseorganisasjoner relatert til kvinner og helse, og sikkert mange flere kategorier.

1. ADVANCING THE RIGHTS OF RURAL WOMEN THROUGH LEGAL MECHANISMS.

Arrangør: International Federation of Women Lawyers (FIDA).

Selv om paneldeltakere kom fra svært forskjellige deler av verden, fra Taiwan, Nigeria, India, var utfordringene de sto overfor likevel de samme. Det var rett til eiendom og utdanning, vanskeligheter for ikke å si umulig å få tilgang til finansiell støtte til virksomheter. Video fra Colombia ble vist. Det var interessant å få et innblikk i hvordan kvinner i en landsby i Colombia hadde bygget opp et bærekraftig samfunn. De hadde satt opp vanntanker, utviklet hagebruk, kyllingproduksjon, solar-ovner. Det

ble også vist hvordan de genererte elektrisitet ved hjelp av sykkel!

2. LAND RIGHTS, FOOD SECURITY AND SUSTAINABLE DEVELOPMENT.

Arrangør: FOKUS – Forum for Women and Development.

Paneldeltakere: Usu Mallya fra Tanzania Gender Networking Programme, Elin C.Ranum fra Utviklingsfondet, Lorena M.Vidal fra Colombia og statssekretær Ingrid Fiskaa. Usu Mallya sa i sitt engasjerte innlegg at "Ownership to land for women has been a nightmare" Finanskrisen og klimaendringer har mangedoblet den vanskelige situasjonen for kvinner på landsbygda i Tanzania. Både Elin og Lorena fokuserte også på temaet landrettigheter for kvinner samt de samme utfordringer i forhold til finansiering av sine virksomheter.

Statssekretær Ingrid Fiskaa poengterte i sitt innlegg hvor viktig utdanning er for jenter, at kvinner er de som produserer maten og at de derfor bør ha adgang til medlemskap i gårdbrukerforeninger. Hun sa også at det er viktig at Norge har fokus på småskala-landbruk.

Fra seminardeltakerne kom følgende oppfordringer til statssekretæren: Ikke gi pengene til våre regjeringer. Kanaliser midlene direkte til kvinneorganisasjonene!

3. RURAL WOMEN: SHARING PROBLEMS, EXPLORING SOLUTIONS.

Arrangør: Associated Country Women of the World (ACWW)

Her ble gitt eksempler på ACWW's prosjektarbeid rundt om i verden. De samme utfordringer som ble tatt opp i de andre seminarene samt en stemme fra Malaysia som ville ha mer fokus på enslige mødres situasjon på landsbygda.

4. VOICES OF RURAL WOMEN: PERSPECTIVES ON DEVELOPMENT, AGRICULTURE AND ENVIRONMENT.

Arrangør: United Methodist Women and World Vision International
Her var paneldeltakere fra Zambia,

Kenya, Brasil og FAO. Stor enighet om behov for bedre utdanning av jenter og at investering i kvinner reduserer fattigdom. Det ble også hevdet at kvinner investerer 92 % av sin inntekt i familien. Emnene ellers var håndverk, risplanting og ikke minst ble det fokusert på kvinner og reproduktiv helse.

5. REPRODUCTIVE RIGHTS OF WOMEN AND SEXUALITY: BETWEEN TRADITIONS AND MODERNISATION.

Arrangør: Heinrich Boell Foundation, Moscow Office.

Dette seminaret og dets deltakere gjorde et enormt inntrykk på meg. Temaet som ble tatt opp, Restriksjoner på reproduktiv helse i Russland, bekrefter at den konservative vinden blåser! Russland har hatt en liberal abortlovgivning, kvinnene har selv kunnet velge abort frem til 12.svangerskapsuke, på sosiale vilkår frem til 22.uke. Fra 2011 opplever kvinnene restriksjoner på de rettighetene de har hatt. Den ortodokse kirken får mer makt og bruker den, forslagene blir støttet av både president og statsminister. Målet skal være å få opp folketallet. Kvinnene i denne organisasjonen mener imidlertid at det er viktigere å satse på bedre helse slik at folk lever lengre. Det ble vist en film om kvinners harde liv på landsbygda, mangelen på utdanning og påfølgende lave lønninger, ektemenn som ikke oppfyller sine forpliktelser i forsørgelse av barna samtidig som de nekter kvinnene abort. Arrangøren redegjorde for kampanjen "Abortion Rights Campaign in Russia". Underskriftsliste sendt parlamentet "My choice – my body". Et av utsagnene som kom fra paneldeltakerne var "If you are against abortion, I am for castration". Kampanjens mål er å redusere aborttallene (de illegale), gi bedre prevensjonsveiledning, men beholde rettigheter til selvbestemt abort.

6. EMPOWERING WOMEN FOR BETTER HEALTH IN ETHIOPIA.

Arrangør: Norske Kvinners Sanitetsforening (NKS)
NKS har stiftet organisasjon i Ethiopia –

Women's Health Association of Ethiopia (twinning project). Prosjektet er en pionersatsing. Et veldig spennende seminar med paneldeltakere fra både Norge og Ethiopia. Generalsekretær i NKS redegjorde for organisasjonens arbeid gjennom 100 år. Birikit Terefe fra Ethiopia ga et innblikk i problemene med i det hele tatt å få starte en organisasjon i sitt hjemland. Ethiopia er rangert høyt blant de landene i verden som har høyest mørdredødelighet. Der er også mange jenter som flykter fra tvangsekteskap. Utfordringene er mange og de vil satse på kunnskap, utdanning, inntekt og søke andre kvinnenettverk.

7. VIOLENCE AGAINST RURAL WOMEN AND GIRLS: EXPERIENCES AND SOLUTIONS – PARTICIPATORY VIDEO IN ACTION.

Arrangør: Soroptimist International. Kampen mot "domestic violence" må kjempes på mange fronter. Det er ikke nok at jenter kjenner sine rettigheter, minst like viktig er det at gutter og menn blir kjent med kvinners faktiske rettigheter. Flere av deltakerne som selv hadde vært offer for slik vold sa at det var vanskelig å bryte ut av familien og at mange kvinner tror at de blir banket fordi "de fortjener det".

8. THE ROLE OF RELIGIOUS AND CULTURAL AWARENESS IN COMBATING VIOLENCE AGAINST WOMEN.

Arrangør: Al-Hakim Foundation. Organisasjonen har sitt hovedkvarter i Irak og ble stiftet i 2003. Formålet er blant annet å arbeide for moderasjon, religiøs tilgivelse og fredelig sameksistens med andre religioner og forskjellige intellektuelle og nasjonale overbevisninger. Layla, menneskerettighetsforkjemper satt 10 år i fengsel i Irak, nå er hun medlem av parlamentet. Hun var veldig klar på at Islam ikke aksepterer vold mot kvinner, likevel er det en del av kvinners hverdag i Irak. Islamske kvinner arrangerer sin egen Islamic Day for Anti Violence Against Women. De driver også kampanjer. Mange forskjellige historier ble fortalt.

Dr. Monthly, kvinnelig amerikansk/indisk professor sa litt om hinduismen. I tidligere tider var kvinnen høyt respektert og verdsatt i denne religionen, "like a goddess".

9. NUTRITION IN RURAL COMMUNITIES – SOUTH AFRICA AND TONGA.

Arrangør: ACWW
Hiv/AIDS er økende på Tonga. Problemer med å produsere matvarer med god kvalitet. 90 % av befolkningen på øygruppen lider av overvekt. Resultater er høy sykkelighet og dødelighet. Dette gir lav produktivitet av både mat og andre varer som trengs. Markedet finnes, men blir ikke brukt pga mangel på finansiering. I Sør-Afrika var det de politiske forandringene som skapte problemer for kvinnene.

Bedre opplæring og forming av kooperativer kan bidra til forbedringer.

10. NETWORKING RURAL WOMEN

Arrangør: National Rural Women's Coalition (NRWC)
NRWC er en paraplyorganisasjon for 7 organisasjoner i Australia og Tasmania.

De representerer mer enn 250.000 kvinner som arbeider for kvinners situasjon i Australia. Elizabeth Broderick, Sex Discrimination Commissioner i Australia holdt et innlegg om hvordan moderne teknologi (internett) kan tas i bruk for trening av kvinner på landsbygda. Hun sa også at i Uganda var det blitt utviklet et godt program online om bekjempelse av vold mot kvinner. Hun sa hun ville sende meg noe på dette.

KONKLUSJON:

Det var en flott og lærerik uke i New York. Inntrykkene var mange, både rent faglig og i forhold til menneskene jeg møtte, ikke minst den flotte FOKUS-gjengen. Det var både nyttig og hyggelig å bli bedre kjent med de norske FOKUS-medlemmene og våre medsøstre fra partnerne i Sør. Under morgenmøter, frokoster og middager gikk praten livlig.

Vi har en lang vei å gå før vi er i mål, men alle de hardt arbeidende organisasjonene med sine flotte medlemmer gir håp! Så må vi her i Norge arbeide for at våre egne medlemmer får økt forståelse for kvinners situasjon ute i verden. Jeg er også takknemlig og glad for at Edith Tendo fra Maganjo Farmers Association fikk denne flotte muligheten til å delta på CSW. Slik jeg kjenner henne vil hun dele sine kunnskaper med kvinnene i EAGWEN (K&F's program i Øst-Afrika). Dette året er det hun som er redaktør av magasinet GWEN News.

Tusen takk til FOKUS for en god organisering av den norske NGO-deltakelsen som bidro til at utbyttet for oss ble så bra!

Grimstad, 16.mars 2012
Anne Marit

Fra forbundsleders kalender

Nedenfor finner du noen av de medieoppslag og møter om saker forbundsleder har hatt siden sist.

I tillegg til disse møtene kommer selvsagt interne møter i forbundet som årsmøter i kretser, møter i styret, utvalg, m.m

En fullstendig representasjonsliste for alle i sentralstyret finnes i sentralstyrets protokoll.

20. februar	P4 nyheter om private barnehage-eiere
5. mars	Møte med Høyres programkomite om innspill til nytt partiprogram
6. mars	Møte i grønn Hverdag om fremtiden for Grønn hverdag
7. mars	Møte med Codan forsikring om ny samarbeidsavtale
12. mars	Møte med Møllers ang. samarbeidsavtalen og videre arbeid
13. april	Møte med statssekretær i Helse- og omsorgsdepartementet om kvinners helse bl.a., mammografi og prioriteringer i helsevesenet samt følgetjenesten ved fødsel
18. april	Intervju nyheter ZDT-tv om kontantstøtte, norske erfaringer og vårt forbunds syn. Sendt på nyheter i Tyskland som skal innføre kontantstøtte kanskje fra 2013.
10. mai	Innlegg åpent møte i anledning FNs internasjonale familiedag

Regjeringen må arbeide enda mer for å sikre familiene balanse mellom arbeid og familieliv

I anledning FNs internasjonale familiedag sender K&F ut denne pressemeldingen:

"Selv om Norge igjen er kåret til det beste landet for mødre, vi er kommet langt med likestilling og det stadig er bedre vilkår for fedre, så ber vi regjeringen satse enda mer", sier Elisabeth Rusdal, forbundsleder i Norges Kvinne- og familieforbund (K&F)

For enkeltmennesket er familien som hovedregel den viktigste arenaen for kjærlighet, trygghet, tilhørighet, omsorg og personlig og sosial utvikling. For samfunnet er familien den viktigste "byggesteinen", fordi familien ivaretar enkeltmenneskers grunnleggende behov. Ved å ha hovedansvar for oppdragelse av nye generasjoner, utføre omsorgsoppgaver og annet ulønnet omsorgsarbeid, er familien en av de viktigste bidragsyterne til samfunnsutviklingen. Familiepolitikk dreier seg om samfunnsmessige tiltak som har til hensikt å sikre familien gode levekår. Ingen familier eller familiemedlemmer er like eller har samme behov. Det er derfor viktig å legge tilrette for valgfrihet. På den måten kan familien selv velge det som passer best for seg og de behov familiens medlemmer har.

Vi mener derfor at:

- Foreldre må sikres nødvendig tid og mulighet til å være foreldre slik de selv ønsker
- Foreldre gis tilbud om skolering i det å være foreldre
- Begge foreldre godskrives inntil 5 pensjonspoeng årlig, hvis de arbeider deltid for å være mer sammen med egne barn
- Mulighet for videreutdanning/oppdatering av kompetanse for de som utfører omsorg på lik linje med de som ikke velger omsorgsarbeid i en periode
- Personer som vender tilbake til arbeidslivet etter omsorgsavbrekk, skal få tilbud om oppdatering av sin kompetanse
- Arbeidslivet må vektlegge den reelle kompetanse som omsorgsarbeid i hjemmet gir

"I anledning FNs Internasjonale Familiedag utfordrer vi Regjeringen på disse områdene", avslutter forbundsleder Elisabeth Rusdal.

For ytterligere kommentarer kan forbundsleder Elisabeth Rusdal kontaktes på mobiltelefon: 913 28 164

Sekretariatet flytter

Den 1. april flyttet sekretariatet til Stortingsgaten 12. De nye lokalene ligger midt i sentrum mellom Stortinget og National teateret. Nærmeste togstasjon er Nationalteateret stasjon.

Ny adresse fra 1. april 2012 er:

Norges Kvinne- og familieforbund
Stortingsgaten 12
0161 Oslo

Norges Kvinne- og familieforbund

Vil du være med å utvikle forbundet videre? Har du tanker om hvordan vi kan jobbe i lag, krets og forbund med sakene fremover?

DA ØNSKER VI DEG VELKOMMEN TIL INSPIRASJONSSEMINAR på Gardermoen lørdag 2. juni.

Vi starter opp allerede fredag 1. juni om ettermiddagen. Da har forbundets beredskapsutvalg og forbundets internasjonale utvalg sine miniseminarer. Her får du nyttig informasjon om utvalgenes arbeid og aktuelle saker innenfor disse områdene.

Lørdag er hovedseminaret. Dette starter kl.09.30 og avsluttes kl. 15.00

Fra lørdag ettermiddag og til søndag 4. juni kl. 13.00 blir det organisasjonskurs med særlig vekt på arbeid i kretsen.

Du kan selv velge – delta hele helgen, delta fredag og lørdag eller delta lørdag.

Bruk denne anledningen – mer informasjon sendes om kort tid ut til kretsene og sendes lagene i april.

GI TRIPP TRAPP til et barn du er glad i

Med Dåpsklubben TRIPP TRAPP får barna gode bøker og musikk rett hjem i postkassa. Her blir de kjent med Bibelens fortellinger, aftenbønner og mange fine barnesanger. Bøker på bokmål og nynorsk.

- ✱ For barn fra 0 til 12 år
- ✱ Ingen krav til minstekjøp
- ✱ Tilbud om 3 pakker årlig

GRATIS

Velg gratis gave

Du betaler kun 45,- for forsendelsen

Populær faddergave

GRATIS 1

Gyngelite grann CD
Verdi 198,- • 0-3 år

GRATIS 2

Min Godnattbok (tøy)
Verdi 168,- • 0-3 år

GRATIS 3

Kirkerottene DVD
Verdi 100,- • 3-7 år

**DÅPSKLUBBEN
TRIPP TRAPP**

TRIPP TRAPP drives av IKO-Forlaget AS
Telefon 22 59 53 00 E-post ordre@iko.no

Flere velkomstgaver finner du på www.tripptrapp-klubben.no

landsmøte i Bergen 2012 9. – 21. okt. 2012

Bergen og Midthordland krets og Hordaland krins ønsker dere hjertelig velkommen til landsmøte i historiske omgivelser i Bergen.

Vi har lagt møtet til Radisson Blu Hotell på Bryggen, i enden av området som er definert som en del av verdens kulturarv hos UNESCO. Hotellet er under full renovering, og åpner for større møter 6. juni 2012.

Bergen ligger inneklemt mellom fjell og hav. Fjellene satte grenser for byens utstrekning, mens havet gav åpning for handel med omverden. Havnen ble et knutepunkt for kjøp og salg av fisk og korn i mange hundre år. En vandring på Bryggen i Bergen er en vandring i historie. De gamle sjøbodene brukes i dag som den gangen til handel og servering.

Selv om Bergen er landets nest største by, er sentrum av byen tett og avgrenset. Det meste av severdigheter og spennende butikker, ligger i gangavstand fra hotellet. Byens gågate ligger på motsatt side av Vågen, og hit kommer dere kjapt med en liten tur med MF «Beffen» som

tøffer mellom Bryggen og Nordnes hele dagen. Turen tar ca. 3 min.

Innerst i Vågen finner vi Fløibanen som fører oss opp til toppen av ett av fjellene som rager over byen. Som kjent omtales byen som «Byen mellom de 7 fjell» om enn ikke alle står så tett på byen som Fløien. Opp på byens tak har vi tenkt å ta dere med på kretskvelden. Vi krysser fingrene og håper på klarvær og fin utsikt.

Landsmøtene i Norges Kvinne- og familieforbund er travle og intense. Som vertskap for møtet skal vi gjøre alt vi kan for at møtet og oppholdet blir en hyggelig og positiv opplevelse for alle.

**Randi Støre Gjerde, Bergen og Midthordland krets og
Torill Handa, Hordaland krets**

LANDSMØTET – DER BESLUTNINGENE FATTES OM FREMTIDEN – LYST TIL Å VÆRE MED?

Riktignok kan du ikke ha stemmerett/være delegat. Delegater velges av kretsenes årsmøter. Men du kan delta som observatør. Da får du være tilstede i møte, får sakspapirer og kan følge med på debatten delegatene har. En veldig fin måte å bli bedre kjent med forbundet og sakene vi jobber med og hvordan beslutninger fattes. I tillegg treffer du mange medlemmer – og i alle pauser og under alle måltider er det tid til å bli kjent, utveksle erfaringer og gode ideer om arbeidet i laget.

Landsmøte holdes 19. – 21. oktober 2012. Landsmøtet åpner fredag kl.13.00 og avsluttes søndag kl. 14.00. Lunsj serveres fredag fra kl. 11.30 og søndag lunsj kl.14.00.

**Landsmøtet holdes på
Radisson Blu Royal hotell i Bergen.**

Tema for landsmøtet er: Sammen framover – mer enn meg og mitt.

Pris: Observatører kr. 4.500,- pr. person i dobbeltrom. Tillegg for enkeltrom. Lunsj fredag og søndag er inkludert. Reiseutgifter må den enkelte observatør dekke selv.

Frister: Påmelding: innen 19.juni. Kontakt kretsleder for å få skjema eller sekretariatet.

Saker: 19. juni. Husk at forslag om endringer av vedtektene også skal inneholde Stemmetall fra de enkelte leddene der forslaget har vært behandlet, se vedtektene § 8 samt alminnelige bestemmelser VI. Forslag til saker og vedtektsendringer sendes Norges Kvinne- og familieforbund, Stortingsgaten 12, 0161 Oslo.

Valg ledelse: 19. juni. Forslag sendes valgkomiteens leder Anne Marit Hovstad, Fjæreveien 161, 4885 Grimstad
Valg – øvrige verv: 23. august. Forslag sendes valgkomiteens leder.

I neste utgave av bladet kommer sakslisten samt presentasjon av kandidater.

Bloggeren Karianne Gamkinn og barne- og familieminister Inga Marte Torkildsen.

Hvorfor er Norge verdens beste mammaland?

TEKST: KARIANNE GAMKINN

Norge er verdens beste land for mor og barn viser Redd Barnas årlige tilstandsrapport Mothers' Index. På tirsdag denne uka inviterte organisasjonen barne- og familieminister Inga Marte Torkildsen til full barselgruppe for å feire. Der var vi.

– Det er mange som skal ha en takk for at vi har kommet dit vi har, understreket Inga Marte Thorkildsen da Redd Barna gratulerte henne som representant for verdens beste mammaland. Hun minnet oss om at våre mødre og bestemødre har kjempet fram rettigheter som vi i dag nesten tar for gitt. – Gjennom kamp har vi oppnådd både en frihetsrevolusjon og en trygghetsrevolusjon, sa hun.

Indikatorene Redd Barnas ranking baseres på, viser at vi spesielt bør være takknemlige for den lange og betalte foreldrepermisjonen vi har her i Norge som igjen påvirker den høye andelen beibier som ammes. Land med generøse foreldrepermisjonsordninger, som Danmark, Norge og Sverige, topper gjerne også på ammestatistikken, viser rapporten.

Rapporten viser også til at nesten 80% av norske sykehus er mor-og-barn-vennlige, at markedsføring av morsmelkerstatning er regulert gjennom lov og trekker også frem de positive holdningene til amming som viktige faktorer som medfører at 99% av alle nyfødte får morsmelk og 70% av alle beibier fortsatt ammes ved tre måneder.

Vi kan dessverre ikke rope hurra helt uten forbehold. Forholdene for mødre og barna deres i landene nederst på rangeringen er av en helt annen verden. 350 000 mødre og 7,6 millioner barn dør hvert år fordi de har for dårlige helsetjenester.

Veien til verdens beste mammaland har vært både kort og lang. For 50 år siden hadde norske mødre krav på 12 uker med barselpenger. Og det er kun tre tiår siden lengden på den norske fødselspermisjonen var den korteste i Norden. Rettighetene knyttet til den første tiden med beibi har hatt en rivende utvikling her i landet siden slutten av åttitallet og kvinnenandelen i norsk politikk økte. I heite likestillingsdebatter tenker jeg det ofte glemmes.

www.mammadamen.no

Kampen mot **OMSKJERING** av kvinner

er kampen for samfunnsutvikling

Ruth Konchellah

Bygdeutvikling og helsespørsmål er to sider av same sak. I fleire afrikanske land er omskjering av unge jenter framleis ein praksis som hindrar utvikling og fører til store helseproblem.

TEKST OG FOTO: INGEBORG TANGERAAS
TIDLIGERE PUBLISERT PÅ
[HTTP://WWW.FOKUSKVINNER.NO/](http://WWW.FOKUSKVINNER.NO/)

Ruth Konchellah er frå masai-folket i Transmara-distriktet i Kenya. Ho har brukt mange år av livet sitt for å byggje opp Cherish Others, ein grasrotorganisasjon som arbeidar mot omskjering gjennom å styrke unge kvinner si rolle i samfunnet. Konchellah si mor vart tidleg åleine med fem born, og Ruth måtte flytte på internatskule då ho var seks år. - Eg slapp omskjering på grunn av det, men fekk ikkje ein normal oppvekst i ein familie. I den engelske kolonitida var det eit krav at minst eit born i kvar familie skulle få utdanning. Mor mi vart gift som 14-årig og vart omskjert då ho var 13. Fleire av søstrene mine vart og omskjert, så eg har nær kjennskap til kva denne tradisjonen fører til av fysiske og psykiske skader, seier Ruth Konchellah.

TRADISJON OM MYTER

Den kenyanske kvinna forklarar omskjering med ei blanding av tradisjonar og myter. - Dei seier det er meir hygienisk og at du får enklare fødselar. Dette er myter som framleis fins. Det er og reelle praktiske følger som at brudeprisen blir høgare, den unge jenta sin far får høgare status og at dette er ei rite mot den tradisjonelle vegen til ekteskap. Sjølv sagt

handlar det også om å trua på kontrollere kvinner sin seksualitet både før og etter ekteskapet. I tillegg er faktisk omskjering einaste inntekt for fleire eldre kvinner, forklarar Ruth Konchellah og held fram. - I realiteten gir omskjering fertilitetsproblem, fødselsvanskar og av og til fødselskader på barnet. Hepatitt og HIV-smitte pga dårleg hygiene, kronisk urinvegsinfeksjon, fistula og ikkje minst manglande evne til god sexglede er fleire moment Ruth Konchellah trekk fram. Ho meiner og at seinskader etter omskjering er årsak til at fleire mødre dør under fødsel. I tillegg til dei fysiske skadene er sjokket, sviket og smerta når omskjeringa skjer så utålelig at mange jenter blir traumatiserte og må ha hjelp i lang tid.

LANDSBYJENTER

Ungjentene på landsbygda hentar vatn og ved, dei passar søsken og eldre og har ofte ei omsorgsbyrde som hindrar både utdanning og barndom, meiner Ruth Konchellah. Arbeidet hennar handlar om alle aspekt ved omskjering. Folkeopplysning i landsbyane er ei av hovudoppgåvene. - Me snakkar med dei eldre, med foreldre og ikkje minst med ungdommane sjølv. Dei unge jentene veit som regel ingenting om kva som ventar dei, og me er nødt til å informere dei om dette sjølv om dei kanskje berre er 6-10 år gamle. Sex og graviditet er også tabu

i mange samfunn, så me tar opp temaet slik at unge jenter skal vere klar over rettane sine, og også vite korleis dei blir gravide. For at dei unge jentene skal få hjelp om dei blir utsett for overgrep, deler Ruth Konchellah sin organisasjon ut fløyter som jentene brukar for å tilkalle hjelp. Ho samarbeider også med politiet for at unge jenter skal melde frå om både omskjering og tvangsekteskap.

PRAKTISK TILNÆRMING

Mange foreldre trur ikkje jentene blir gifte om dei ikkje er omskjert. Derfor arbeidar også Ruth Konchellah med styrking av jentene sin situasjon generelt. - Når du ikkje har pengar til skuleuniform, sko og ransel, hjelper det ikkje at skulen er gratis. Derfor er støtte til praktisk utstyr ein viktig del av arbeidet for å styrke jentene. Opplæring av dei som utfører omskjering og unge menn er også på handlingsplanen. - Mange menn vil ikkje at søstrene, døtrene og konene deira skal bli skada på dette viset når dei får grundig og praktisk opplæring, seier Ruth. Ho prioriterer også landsbymøter med alle generasjonar sjølv om landbyen ikkje har så stor kollektiv rolle i å oppdra barn lenger. I tillegg er Kenya sitt lovverk i endring slik at barna får fleire rettar, og begge foreldra får ansvar. Ruth Konchellah sin organisasjon hjelper også jentene med å kjøpe seg inn i kvegdrifta og dermed aukar statusen deira i lokalsamfunnet. - Tusenvis av jenter i Kenya står i fare for å bli omskjert årleg, avsluttar ho og oppmodar alle på FN sin kvinnekommisjon om å engasjere seg i kampen mot kjønnslemlesting.

Materiell fra Norges kvinne- og familieforbund

Tilbud !

- ___ Handlenett, sort m/hvitt trykk før **kr. 75,-** nå **kr. 50,-**
- ___ Nett i bomull m/skulderhank, lite, sort m/hvitt trykk **kr. 40,-**
- ___ T-skjorte hvit m/lite farget emblem str. L, XL, XXL **Før kr. 130,- nå kr. 60,-**
- ___ Aktivitetskalender før **kr. 100,-** pr. stk. nå **kr. 25,-**
- ___ Melodibok før **kr. 75,-** nå **kr. 50,-**
- ___ K&Fs skrivebok m/linjer nå **kr. 40,-**
- ___ Massasjeapparat **kr. 400,-** (kun 4 stk. igjen)

Profileringsartikler med emblem:

Norges Kvinne- og Familieforbund

- ___ T-skjorte sort m/hvitt stort emblem str. M, L, XL, XXL **kr. 130,-**
- ___ K&F skjerf, hvit m/sort emblem, 34X166 cm. **kr. 130,-**
- ___ Smykkenål i sølv **kr. 395,-**
- ___ K&F-pin **kr. 15,-**
- ___ Bordfane m/farget emblem **kr. 90,-** Stativ til bordfane **kr. 100,-**
- ___ Lagledernål **kr. 190,-**

Artikler fra Hadeland Glassverk m/emblem: Norges Kvinne- og Familieforbund

- Nyhet! Sans vase 135 mm. Med K&Fs logo, **kr. 350,-**
- Nyhet! Sentimento telysestake 62 mm. Med K&Fs logo **kr. 250,-**

Skrivepapir, konvolutter o.l. m/emblem: Norges Kvinne- og Familieforbund

- ___ Skrivepapir m/emblem A4, farger, 50 ark **kr. 100,-**
- ___ Møteplakat, A4, 4 farger 50 stk. **kr. 100,-**
- ___ Konvolutter m/emblem C5 format, 50 stk. **kr. 60,-**

Hefter, bøker, trykksaker

- ___ Diktsamling, Hold drømmen levende, Helene Freilem Klingberg **kr. 130,-**
- ___ Bok, Gøy på landet, Anne Enger **kr. 95,-**
- ___ Bok, M. Bolstad: "...og rommene var så tomme at musene gikk med sørgeslør" **kr. 80,-**
- ___ Vedtekter **kr. 10,-**
- ___ Tillitskvinnemappen, hele **kr. 150,-** i innhold **kr. 90,-** perm **kr. 60,-**
- ___ Prinsippprogram inkl. studieplan **kr. 100,-**
- ___ Tillitskvinnebevis **kr. 5,-**
- ___ Diplom, A4, **kr. 15,-**
- ___ Plakat m/emblem 50x65 cm. gratis
- ___ Abonnement på Sentral- og Landsstyreprotokoller (pr. år) **kr. 275,-**
- ___ Gaveabonnement: Kvinner & Familie (pr. år) **kr. 150,-**

Informasjonsmaterieil

- ___ Liten folder med pins "Ja til omsorg..." **kr. 20,-**
- ___ Tidligere numre av medlemsbladet: **Gratis**
- ___ Folder: "Hvordan kan du støtte arbeidet for en bedre familiepolitikk..." **Gratis**
- ___ Brosjyre "Frihet til å velge" (ny oppdatert versjon). **Gratis**
- ___ Løpeseddel: "Familiens fremtid - vårt felles ansvar" **Gratis**
- ___ Innmeldingsskjemaer, **Gratis**

Frakt kommer i tillegg på alle bestillinger.

Navn/lag:

.....

Adresse:

.....

Postnr./-sted:

.....

Vi ber om å motta materialet innen:.....

KUPONGEN SENDES:

Norges Kvinne- og familieforbund
Stortingsgaten 12
0161 Oslo

Tlf.: 22 47 83 80

Faks: 22 47 83 99

E-post: post@kvinnerogfamilie.no

Klipp ut

Hvitt skjerf med logo

Skjerfet er laget av hvit silke og har K&Fs logo påsatt i sort, behagelig å ha på både sommer s om vinter, **pris kr. 130,-**

K&Fs T-skjorte

T-skjorte i 100% kjemmet bomull, sort med godt synlig emblem i hvitt. Finnes i str. M, L, XL og XXL. **Kr. 130,-**

Kun kr. 50,-

K&Fs Handlenett

Kjøp K&Fs handlenett og støtt forbundet samtidig som du sparer miljøet for plastnett fra butikken! **Kun kr. 50,-**
Vi har rikelig av disse på lager.

Sentimento telysestake

med K&Fs logo, 62 mm 135 mm. **Kr. 250,-**

Sans Vase med K&Fs logo

135 mm. **Kr. 350,-**

Kun kr. 40,-

Skrivebok

Skrivebok/kladdebok i A5 format med linjer, praktisk til bruk på lags-, kretsmøter og lignende. **Kun kr. 40,- pr. stk.**

Kun kr 400.- TILBUD!

Massasjeapparat **kr. 400,- (kun 4 stk igjen)**

Liste over K&Fs tillitskvinner

SENTRALSTYRET

FORBUNDSLEDER

Elisabeth Rusdal
Tlf: 91 32 81 64 (m)
Skogveien 41, 1368 Stabekk
E-post: elisabeth@kvinnerogfamilie.no

NESTLEDER

Sonja Kjølraug
Holteigveien 17, 6854 Kaupanger
Tlf: 97 51 59 71 (m)
E-post: sonja@kvinnerogfamilie.no

MEDLEM

Eldbjørg Gunnarson
Tlf: 55 53 11 94 (p) 97 98 37 91 (m)
Morvikbrekkena 31, 5124 Morvik
E-post: eldbgu@online.no

MEDLEM

Anne Enger
Tlf: 61 32 28 20 (p)
Oppenvegen 429, 2740 Roa
E-post: a-enger2@online.no

MEDLEM

Wenche Hoel
Tlf: 91 16 34 49 (m)
Havnepromenaden 46, 9405 Harstad
E-post: we.hoel@gmail.com

MEDLEM

Gjertrud Vik
Tlf: 70 02 50 87 (p)
Haugsbygda, 6082 Gursken
post:gl-vik@online.no

MEDLEM

Liv Holst
Tlf: 66 84 66 10 (p) 95 77 54 34 (m)
Kirkeveien 56C, 1395 Hvalstad
E-post: livholst@online.no

1. VARAMEDLEM

Wenche Rolstad
Tlf: 61 33 41 18 (p) 40 24 48 96 (m)
Skarimoen 32, 2760 Brandbu
E-post: wrwenche@gmail.com

2. VARAMEDLEM

Marit Warne
Tlf: 22 62 01 68 (p) 48 06 95 57 (m)
Kantarellen Terrasse 17, 1286 Oslo
E-post: mawape@hotmail.com

KRETSLEDERE

AKERSHUS

Solvor Larsen
Tlf: 64 86 64 74 (p) 97 09 91 04 (m)
Sloratoppen 154, 1405 Langhus
E-post: so.larsen@online.no

AUST-AGDER

Else Marie Angeltveit
Tlf: 37 27 86 88 (p) 95 09 81 00 (m)
Lille Heimdal, 4760 Birkeland
E-post: else.angeltveit@online.no

BERGEN/MIDTHORDLAND

Randi Støre Gjerde
Tlf: 55 19 23 72 (p) 91 54 13 79 (m)
Myrdalsskogen 123, 5117 Ulset
E-post: randi61gjerde@gmail.com

FINNMARK

Postkontakt Hedvig Hansen
Tlf: 95 18 35 28 (m)
Postboks 142, 9770 Mehamn
E-post: hedvig.hansen@politiet.no

HEDMARK

Anne Lise Bryhn
Tlf: 62 41 70 53 (p)
Mogopveien 23, 2409 Elverum
E-post: al.bryhn@tele2.no

HORDALAND

Torill Handal
Tlf: 40 84 06 22 (m)
Tangeråshagen 11 A, 5630 Strandebarm
E-post: torillhandal@gmail.com

HÅLOGALAND

Margaret Enger
Tlf: 75 53 26 65 (p) 97 46 21 66 (m)
(Nordland) Gjervollan 5, 8050 Tverlandet
E-post: engulf@online.no

NEDRE BUSKERUD

Laila Nordby
Tlf: 31 90 28 12 (p) 41 63 60 84 (m)
Spinnerisletta 95, 3057 Solbergelva
E-post: laila_nordby@c2i.net

NORDMØRE

Anne-Lise Johnsen
Tlf: 71 29 81 56 (p) 71 29 61 84 (a)
41 24 86 64 (m)
6494 Vevang
E-post: kirkeverge@eideprestegjeld.no

NORD-TRØNDELAG

Anne M. Eggestøl
Tlf: 91 69 39 20 (m)
(Postkontakt) Vikan, 7800 Namsos
E-post: anne.eggestol@ntebb.no

OPPLAND

Wenche Rolstad
Tlf: 61 33 41 18 (p) 40 24 48 96 (m)
Skarimoen 32, 3520 Jevnaker
E-post: wrwenche@gmail.com

OSLO

Elisabeth Stubergh Nielsen
Tlf: 67 14 52 43 (p) 90 04 17 47 (m)
Basaltveien 53, 1359 Eiksmarka
E-post: elistuni@online.no

ROGALAND

Ingebjørg Rasmussen
Tlf: 51 55 62 51 (p) 98 82 40 18 (m)
Anton Brøggergate 15, 4041 Hafrsfjord
E-post: ira-1@broadpark.no

SOGN OG FJORDANE

Aina Alfredsen Førde
Tlf: 47 33 75 65 (m)
Ytrehus, 6723 Svelgen
E-post: ain-f@online.no

SUNNMØRE OG ROMSDAL

Oddlaug Hovdenak
Tlf: 95 12 47 53 (p)
Hovdenakken, 6456 Skåla
E-post: oddlaug.hovdenak@mrfylke.no

SØR-TRØNDELAG

Britt Westberg
7370 Brekkebygda
mob: 93 20 49 61
briwest@online.no

TELEMARK

Svanhild Haugen
Tlf: 35 54 21 78 (p)
Lundsåsen 22, 3719 Skien
E-post: svanhild_haugen@hotmail.com

VEST-AGDER

Eva Ousbey
Tlf: 38 26 58 00
Neseveien 38, 4514 Mandal
E-post: ousbey@online.no

VESTFOLD

Else-Björg Andersen
Tlf: 33 07 49 94 (p) 92 08 55 47 (m)
Urdsigt 1B, 3182 Horten
E-post: elsban@online.no

ØSTFOLD

Anne- Marthe Russ
Tlf: 90 86 83 55 (m)
Engholmveien 12c, 1560 Larkollen
E-post: tro-russ@online.no

ØVRE BUSKERUD

Bente Kaugerud
Tlf: 32 71 47 84 (p) 41 43 01 20 (m)
Skogly, 3359 Eggedal
E-post: bkkaug@online.no

KONTROLLKOMITÉEN

LEDER

Aslaug Sølshes
Tlf: 76 12 10 41 (p)
Nordlysveien 35, 8400 Sortland
E-post: asoelsne@online.no

PRINSIPPROGRAMKOMITÉEN

LEDER

Eldbjørg Gunnarson
Tlf: 55 53 11 94 (p) 97 98 37 91 (m)
Morvikbrekkena 31, 5124 Morvik
E-post: eldbgu@online.no

VALGKOMITEEN/ INTERNASJONALT UTVALG

LEDER

Kristin Hansen
Knut Alvsonsgate 21
2316 Hamar
E-post: krihan6@online.no

PROSJEKTLEDER

Anne Marit Hovstad
Tlf: 37 04 14 48 (p) 95 87 79 09 (m)
Fjæreveien 161, 4885 Grimstad
E-post: annemarit@hovstad.com

BEREDSKAPSUTVALGET

LEDER

Anne-Sophie W. Bondeson
Tlf: 95 89 87 11 (m)
Grindveien 4, 1640 Råde
E-post: bondeson@yahoo.no

NORDENS KVINNEFORBUND

2. REPRESENTANT

Sonja Kjørlaug
Tlf: 97 51 59 71 (m)
Holteigveien 17, 6854 Kaupanger
E-post: sonja@kvinnerogfamilie.no

ACWW REPRESENTANT

Elisabeth Rusdal
Tlf: 91 32 81 64 (m)
Skogveien 41, 1368 Stabekk
E-post: elisabeth@kvinnerogfamilie.no

STUDIEFORBUNDET NÆRING- OG SAMFUNN

Postboks 9188 Grønland, 0134 Oslo
Tlf: 24 14 11 50
Epost: populus@populus.no

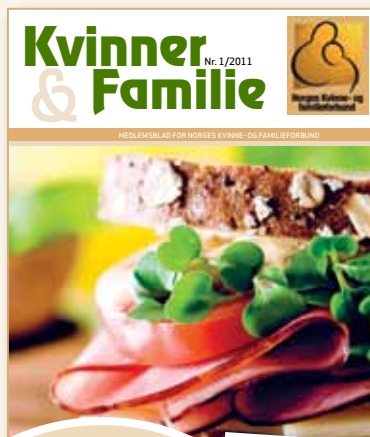
SEKRETARIATET

Norges Kvinne- og familieforbund
Stortingsgaten 12, 0157 Oslo
Tlf: 22 47 83 80
Faks: 22 47 83 99
e-post: post@kvinnerogfamilie.no
www.kvinnerogfamilie.no

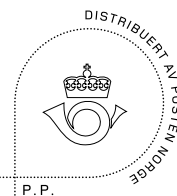
Flyttet siden sist? Husk å sende oss din nye adresse.

ABONNER PÅ
MEDLEMS-
BLADET
3 UTGAVER
I 2012

Kun
kr 150.-

B-Economique
NORGE

Returadresse: Norges kvinne- og familieforbund, Øvre Slottsgate, 60157, OSLO

Dette er Norges Kvinne- og familieforbund

Som medlem får du:

- Tilbud om advokatbistand
- Gunstig tilbud hos Codan forsikring
- Medlemsbladet Kvinner&Familie 3 ganger i året
- Medlemspris på Fleximassøren
- Medlemstilbud på abonnement av Møller & Omega 3
- Tilbud om kurs, konferanser, reiser m.m. gjennom ditt lokallag/krets

Ditt medlemskap er viktig!

Våre arbeidsområder er:

- Internasjonalt arbeid nasjonalt
- Kvinners helse
- Familie & miljø
- Ernæringsspørsmål i hjem og skole

Synes du at en av de aller viktigste oppgavene i samfunnet er å gi barna et godt å trygt oppvekst-miljø? Og vil du gjerne ha mer tid til barna dine uten at det går utover økonomi og yrkeskarriere? Da kan Norges Kvinne- og familieforbund være noe for deg!

Målet er samfunns påvirkning i kvinne og familiepolitiske spørsmål nasjonalt og internasjonalt.

Våre satsningsområder er: Kvinnepolitikk • Familiepolitikk • Miljø- og forbrukerpolitikk • Internasjonalt samarbeid

Klipp ut

Jeg ønsker medlemskap i Norges Kvinne- og familieforbund

NAVN:

ADRESSE:

POSTNR.-/STED::

LOKALLAG:

E-POST:

**INNMELDINGEN
SENDES:**

Norges Kvinne- og
familieforbund
Stortingsgaten 12,
0157 Oslo
Tlf.: 22 47 83 80
Faks: 22 47 83 99